

HALÁSZAT

111. évfolyam | 4. szám | 2018 december

Alapítva: 1899

› Akvakultúra
Fehéroroszországban

110. oldal

› Nem csak a hal minősége és az ára számít a vevőnek! Az idő pénz!

114. oldal

› Együttműködésre van szükség a nagy károkatona helyzet javítása érdekében Európában

124. oldal

› Magyarország csatlakozott az EUROFISH Nemzetközi Szervezethez

130. oldal

MAGYAR AKVAKULTÚRA ÉS HALÁSZATI SZAKMAKÖZI SZERVEZET (MA-HAL)

A MA-HAL a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetségének (MAHAL) valamint a Magyar Akvakultúra Szövetség (MASZ) összeolvadás formájában megvalósuló egyesülésével jött létre.

A MA-HAL tagjainak termelése meghaladja a hazai haltermelés 90%-át.

A MA-HAL általános célja, hogy javítsa Magyarország területén a hal termékpálya szereplőinek a versenyképességét, ellássa a halászati és akvakultúra ágazat szakmai érdekképviseletét, hosszú távon elősegítse a hazai haltermelés fenntarthatóságát, elérje a halgazdálkodási tevékenység kedvezőbb társadalmi megítélését.

SZAKMAKÖZI SZERVEZETEK

Az akvakultúra szakmaközi szervezetek az ágazaton belül több különböző érdekcsoportot tömörítő szervezetek, amelyek lehetővé teszik, hogy a termeléssel, a feldolgozással és az értékesítéssel foglalkozó gazdasági szereplők közös intézkedéseket hozzanak az ágazat egésze érdekében. Céljuk az, hogy jobban összehangolják a piaci értékesítési tevékenységeket, és az egész ágazat érdekét szolgáló intézkedéseket dolgozzanak ki.

2015. évi XCVII. törvény
1379/2013/EU rendelet

Aranyponty Zrt.

Élő Hal értékesítés egész évben

Társaságunk megbízhatóan szállít egész évben élő halat horgászegyesületek éttermek és fogyasztók számára. Előnevelt és piaci méretek kedvező áron!

Aktuális áraink: www.aranyponty.hu

Pihenjen Halországban!

RÉTIMAJOR

Sáregres-Rétimajor egész évben várja a kikapcsolódásra vágyó vendégeket! A kitűnő étterem, a légkondicionált szállás mellett jól felszerelt wellness centrumot úszómedencével, ill. állandó horgászati lehetőséget is kínálunk.

A természetvédelmi terület hosszabb rövidebb idejű kirándulásokra csábít, melyhez kerékpárt is biztosítunk.

Látogasson el weblapunkra melyen minden információt megtalál!

www.retimajor.hu

HALÁSZAT

Alapítva: 1899

111. évfolyam | 4. szám | 2018 tél

az Agrárminisztérium tudományos folyóirata

A HALÁSZAT lap szerkesztőbizottsága

Főszerkesztő:
Dr. Váradi László

Főszerkesztő-helyettes
Dr. Bercsényi Miklós

Szerkesztő:
Bozáné Békefi Emese

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Bíró Péter
Farkas Anna
Dr. Hancz Csaba
Dr. Harka Ákos
Hoitsy György
Dr. Jeney Zsigmond
Dr. Molnár Kálmán
Dr. Németh István
Dr. Orbán László
Dr. Szathmári László
Dr. Székely Csaba
Dr. Szűcs István
Udvari Zsolt
Dr. Urbányi Béla

A folyóirat megjelenését támogatja:
Magyar Akvakultúra és Halászati
Szakmaközi Szervezet

Kiadja:
Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.
1223 Budapest, Park u. 2.
www.hoi.hu

Felelős kiadó:
Dr. Béres András

HALÁSZAT
Megjelenik negyedévenként.

Szerkesztőség:
Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs
Központ
Halászati Kutatóintézet
5540 Szarvas Anna-liget utca 35.
Telefon: 06 66 515 300
E-mail: info.haki@haki.naik.hu

Előfizetés:
A folyóiratokra előfizethet az ország
bármely
postáján, valamint a kiadványokat kéz-
besítőknél,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
További információ: 06-1/362-8137, 06-
1/362-8114
E-mail: info@agrarpapok.hu

HU ISSN 0133-1922
Index: 125 372

Címlapkép: Naplemente egy belorusz
tógazdaságban
Fotó: Korneeva G.

Tisztelt Olvasó!

A karácsony közeledtével egyre többet kerül szóba a ponty. A tógazdaságok a lehalászásokat, a haltárolást, a piacra juttatást és az értékesítéseket tervezik, illetve hajtják végre, a fogyasztók közül sokan már azt tervezgetik, hogy a ponty milyen formában kerüljön a karácsonyi asztalra. Igen, a ponty összekapcsolódik a karácsonyi ünnepekkel, ami a hagyományokon alapuló kapcsolat és kultúránk része, így a hazai tógazdálkodás számára továbbra is alapvető feladat a hagyományokhoz kötődő ponty igények kielégítése.

A hazai haltermelésben meghatározó a ponty, amely részaránya az összes tógazdasági haltermelésben 80% volt 2017-ben. Szakmai körökben közismert, hogy Lengyelország és Csehország után hazánk a harmadik legnagyobb ponty termelő ország az EU-ban. Az talán kevésbé közismert, de az EUMOFA statisztikában egyértelmű tény, hogy az EU-ban Magyarország a legnagyobb pontyfogyasztó. Bár az egy főre vetített éves halfogyasztás az EU országok között Magyarországon a legalacsonyabb, mindössze 6,4 kg, annak 19%-a (1,2 kg) ponty. Bennünket követ Csehország (1,15 kg), Litvánia (0,84 kg) és Lengyelország (0,56 kg). Az is tény, hogy a hazai horgászat és rekreációs halászat fogásának 60%-a ponty, ahogy erről olvashatunk a Halászat lapnak ebben a számában található, a természetes vízi halászat 2017. évi eredményeit bemutató cikkében. A ponty így nem csak élelmiszerként, de a vízi világhoz kötődő szabadidő eltöltésben fontos szerepet játszó halfajként is hozzájárul az egészséges táplálkozás, illetve az életminőség javításához.

Ha magyar pontyról beszélünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a pontytenyésztés nemzetközileg is elismert magyar értékeit. Magyarország évtizedek óta aktív szerepet játszik a világ szegény országai élelmiszerellátásnak javításában a pontytenyésztés fejlesztése révén. E munkában élenjár a NAIK szarvasi Halászati Kutatóintézete, a HAKI, amelyik jelenleg is több fejlődő országgal működik együtt a pontytenyésztés fejlesztésében (Ghána, Irán, Laosz, Mexikó, Vietnám, Üzbegisztán). A Halászat e számának a „Nemzetközi Kitekintés” rovatában olvashatunk arról, hogy a fejlődő országok halgazdaságai hogyan segíthetnek az éhezés felszámolásában a ponty, illetve pontyfélék termelésével, illetve piacra juttatásával. Öröndetes a világ akvakultúrájának növekedése, azonban az is megállapítható, hogy a fejlesztés az értékesebb fajok (pl. lazac félek, garnélarák) termelésének növelésére irányul és az ellátás bővülése nem kis mértékben e fajoknak köszönhető. Az értékesebb fajokat azonban nem tudják megvásárolni a lakosság szegényebb rétegei, így a jövőbeni fejlesztések során nagyobb figyelmet kell fordítani a pontyra, illetve pontyfélékre. Így Magyarország a pontytenyésztés területén meglévő értékes erőforrásainak felhasználásával tovább erősítheti szerepét az éhezés és a szegénység felszámolására irányuló globális programokban.

Amikor a Halászat lap szerkesztőbizottságának tagjai nevében az 2018. esztendő végén Boldog Ünnepeket kívánok, azt is kérem, hogy a karácsonyi ponty fogyasztása közben gondoljanak arra, hogy milyen sokat jelent nekünk magyar embereknek és az egész világnak a ponty.

Váradi László
főszerkesztő

HALÁSZAT - TUDOMÁNY

Az elektronikus lapszámok elérhetők az alábbi linkeken:

1. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/halaszat_digatlis_2015-1_final.pdf
2. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/halaszat_digitalis_2015_2_final.pdf
3. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/halaszat_digitalis_2016_1_final.pdf
4. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/halaszat_digitalis_2016_december_levonat2_0.pdf
5. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/Halaszat_digitalis_2017_szeptember.pdf
6. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/Halaszat_digitalis_2017_december_FINAL.pdf
7. szám: http://www.agrarpapok.hu/sites/default/files/Halaszat_digitalis_2018_1_FINAL.pdf

A TARTALOMBÓL

Magyarország természetes vizeinek hasznosítása 2017-ben
(Pálinkás Imre Pál, Udvari Zsolt)..... 107

A halászat arcképcsarnoka:
Katics Máté (Urbányi Béla) 116
Balogh József (Bercsényi Miklós) 119

A Magyar Haltani Társaság Hírei
(Harka Ákos, Nyeste Krisztián, Gyöngy Martina, Halasi-Kovács Béla,
szerkeszti Harka Ákos) 122

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK

Halasok egymás között: Beszámoló a XIV. Magyar Haltani
Konferenciáról
(Gyöngy Martina, Orbán László, Antal László) 129

FROM THE CONTENTS

Hungarian fish production in natural waters in 2017
(Pál Imre Pálinkás, Zsolt Udvari)..... 107

Portrait gallery of Hungarian fish culture:
Máté Katics (Béla Urbányi) 116
József Balogh (Miklós Bercsényi) 119

News of the Hungarian Ichthyological Society
(Ákos Harka, Krisztián Nyeste, Martina Gyöngy, Béla Halasi-Kovács,
edited by Ákos Harka) 122

SCIENTIFIC PAPERS

When fish enthusiasts meet: A report from the 14th Conference of
Hungarian Ichthyological Society
(Martina Gyöngy, László Orbán, László Antal) 129

RENDEZVÉNYNAPTÁR

A Halászat lap rendezvénynaplára elsősorban a Halászat lap megjelenését követő fél éven belül megrendezésre kerülő főbb hazai és nemzetközi szakmai rendezvényekre hívja fel a figyelmet. Miután a rendezvényeken való részvételre a felkészülés hosszabb időt vehet igénybe, javasoljuk az Európai Akvakultúra Társaság (EAS) on-line rendezvény-naptárának figyelemmel kísérését az EAS honlapján: <http://www.easonline.org/meetings/events-diary>

2019. január 31 - február 1.

IX. Gödöllői Halászati-Horgászati Szakember Találkozó

Helyszín: SZIE „B” Kollégium, Gödöllő
További információ: <http://halt.mkk.szie.hu/index.php?page=Hirek>

2019. február 7-10.

26. FeHoVa kiállítás

Helyszín: Budapest, HUNGEXPO
További információ: <http://fehova.hu/>

2019. február 23.

VIII. NEMZETI HALÁSZBÁL

A halászati ágazat immár hagyományos rendezvényére 2019-ben Tokajban kerül sor.

Helyszín: Tokaj
További információ: <http://www.magyarhal.hu/>

2019. március 20.

A HALAK NAPJA központi rendezvénye Tiszafüreden.

További információ februártól a Magyar Haltani Társaság honlapján: www.haltanitarsasag.hu

2019. március 21-22.

XV. MAGYAR HALTANI KONFERENCIA

Szervezi a Magyar Haltani Társaság, rendezi a Debreceni Egyetem Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar Természetvédelmi Állattani és Vadgazdálkodási Tanszéke.

Helyszín: Debrecen, Agráregyetem
További információ februártól a Magyar Haltani Társaság honlapján: www.haltanitarsasag.hu

Magyarország természetes vizeinek hasznosítása 2017-ben

Pálkás Imre Pál – Udvari Zsolt

Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztály

Hazánk természetes vizein, vagyis a halgazdálkodási vízterületeken kifogott hal mennyisége a 2017. évben – az Országos Halgazdálkodási Adattár (a továbbiakban: OHA) adatai szerint – 5606,8 tonna volt, amely mintegy 11%-kal magasabb, mint a 2016. évi 5047,5 tonnás eredmény. Az OHA szerinti halfogási adatok emelkedése feltehetően szoros összefüggésben van többek között – az állami horgászjegy forgalmazási adatok alapján – a hivatalos horgászlétszám növekedésével (10,5%).

Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek

A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek száma, illetve összes területe emelkedett az előző évhez képest. Az OHA nyilvántartásában 2017-ben 2250 db nyilvántartott halgazdálkodási vízterület szerepelt összesen 162 539 hektárnyi összterülettel. A 2016. évi adatokhoz (2130 db, 155 197 ha) képest ez 7342 ha területnövekedést, illetve 120 db új nyilvántartott halgazdálkodási vízterületet jelent. Ez a növekedés vélhetően a halgazdálkodási tevékenységet végzőkre irányuló szigorúbb ellenőrzéseknek, az elmúlt időszakban történt haszonbérleti szerződések megújítása okán végzett halgazdálkodási hatósági nyilvántartás- felülvizsgálatoknak, továbbá a bányaművelés alól időközben kivont bányatavak halgazdálkodási vízterületek nyilvántartásába vételének köszönhető (a folyamatot segíti, hogy 2017. január 1-jétől kezdődően a bányató kikerült a helyi adókról szóló 1990. évi törvény hatálya alól).

Természetes vizek halgazdálkodási hasznosítása

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal adat-szolgáltatása szerint 2017-ben összesen 442 493 horgász váltott állami horgászjegyet, ami 10%-os növekedést jelent az előző évhez képest. Erőteljesen nőtt a turista állami horgászjegy népszerűsége is: 2017-ben 10 510 fő váltott ki ilyen típusú jegyet, ami a 2016. évhez képest több mint 37%-os forgalomnövekedésnek felel meg.

A természetes vizeken – az előző évhez hasonlóan – 2017-ben is a kizárólag rekreációs célú – horgászati és halászati – hasznosítás kapott főszerepet. Emellett az ökológiai célú, szelektív halászatot, valamint alkalmi jelleggel bemutatási célú, hagyományörző halászatot folytattak a vonatkozó jogszabály szerint kiadott halászati engedély birtokában egyes vízterületeken.

A halgazdálkodási vízterületekről 2017-ben jelentett 5606,8 tonnás halfogásból mintegy 5422,5 tonnát (96,7%) tett ki a horgászattal megszerzett zsákmány. Az ökológiai célú, szelektív halászzal kifogott hal csaknem 130 tonnával (2,31%-kal), a rekreációs halászok zsákmánya pedig 54,5 tonnával (hózzávetőlegesen 1%-kal) képviseltette magát a 2017. évi fogásokban (1. táblázat). A rekreációs célú (állami halászejgyes) halászat zsákmánya 2016-ban csupán 24,5 tonna volt, amelynek a 2017. évi eredmény több mint a kétszerese. A halászati engedély birtokában kifogott halmennyiség esetében is hasonló arányú növekedés figyelhető meg.

1. táblázat: Országos halfogás halfogásra jogosító okmány szerinti megoszlása 2017-ben (forrás: OHA)

2017. évi fogások (kg)	
Halászati engedély	129 778
Állami halászejgy	54 427
Turista állami horgászejgy	2504
Állami horgászejgy	5 420 139
Összesen:	5 606 848

Az egy főre eső átlagos horgászfogás az állami horgászejgyet váltók esetében 12,25 kg, míg a turista állami horgászejgyet váltók esetében mindössze 0,24 kg volt a tavalyi évben. Ez alátámasztja a korábban is levont következtetést, miszerint a turista állami horgászejgy nyújtotta lehetőséget inkább a horgászat rekreációs jellege miatt választják, nem elsősorban a kifogható, azaz megtartható hal kedvéért.

A 2017. évi halfogási adatokat áttekintve megállapítható, hogy a legjelentősebb – összesen közel 105 ezer hektár kiterjedésű – természetes vizeink az összes fogás közel harmadát (32,7%-át) adták (2. táblázat), amely a korábbi évekhez képest magasabb arányt mutat. Az előző évek adatai alapján általában az összes halfogás háromnegyedét, 2017-ben kétharmadát biztosították az 57 ezer hektárnyi területen fekvő „kisebb” vizek, amelyek túlnyomó többségét a hazai horgászigényeket kielégítő intenzíven telepített, illetve kifejezetten „pontyos” vízterületeként hasznosítják a halgazdálkodásra jogosultak, és ahol ennek megfelelően, általában jelentősen magasabb az egy főre jutó halfogás.

2. táblázat: **Nagyobb halgazdálkodási vízterületek halfogási eredménye 2017-ben** (forrás: OHA)

Vízterület	2017. évi fogások (kg)
Balaton és vízrendszere	688 399
Velencei-tó	60 433
Tisza	305 251
Duna	256 177
Ráckevei (Soroksári)-Duna	216 557
Fertő	8183
Tisza-tó	230 088
Körösök	69 106
Összesen:	1 834 192

A konkrét vízterületek eredményeit elemezve egyértelműen a Balaton és vízrendszerének fogása a legmagasabb. Emellett fontos kihangsúlyozni, hogy a hatalmas (61 ezer ha) felületű vizünkön a fogások zömét a parti, illetve partközeli sávok horgászata biztosította. A Balatont a Duna és a Tisza követi, amiktől alig marad el a Tisza-tó, valamint a Ráckevei (Soroksári)- Duna.

Az előző évi fogási adatokhoz képest – a Fertő kivételével, ahol közel 10%-os csökkenést mutatnak az adatok – minden nagyobb természetes víz esetében kisebb-nagyobb mértékben nőtt a halfogás a 2016. évi eredményhez képest. Jelentősen nőtték a halfogások a Tisza-tavon, a Tiszán, a Dunán és a Velencei-tavon.

A 2017. évi országos halfogási adatok – a fontosabb halfajok, illetve csoportok szerinti – megoszlását bemutató

3. táblázat: **Országos halfogási adatok halfajonként, illetve csoportonként 2017-ben** (forrás: OHA; számadatok egész kg-ra kerekítve)

Halfaj	2016. év (kg)	2017. év (kg)	Változás (%)
Amur	285 906	315 344	+10%
Angolna	3360	6209	+85%
Balin	50 403	54 750	+9%
Compó	4113	5214	+27%
Csuka	108 810	143 640	+32%
Fogassüllő	208 440	210 956	+1%
Garda	3260	3514	+8%
Harcsa	154 680	187 406	+21%
Kecsege	540	669	+24%
Kőszüllő	11 157	12 935	+16%
Márna	44 305	29 334	-33,80%
Menyhal	4335	3646	-15,90%
Ponty	2 953 402	3 385 974	+15%
Sebes pisztráng	4216	2621	-37,80%
Széles kárász	4471	2556	-42,80%
Egyéb őshonos	691 707	653 285	-5,60%
Egyéb idegenhonos	514 364	588 801	+14,50%
Összesen:	5 047 469	5 606 848	+11%

4. táblázat: **Természetes vízi haltelepítés Magyarországon 2017-ben**

Halfaj	Zsenge ivadékok	Előnevelt ivadékok	I. nyaras
	db	db	kg
Amur	0	0	0
Balin	0	29 800	480
Compó	0	120	2515
Csuka	1 400 000	1 608 400	4993
Fogassüllő	2 600 000	2 396 764	13 574
Harcsa	100 000	293 350	1045
Kecsege	0	53 310	1576
Keszegfajok	0	420 300	16 170
Kőszüllő	0	15 000	0
Menyhal	40 000	26 000	40
Ponty	7 000 000	8 174 550	75 573
Sebes pisztráng	0	14 000	100
Sügér	0	26 000	0
Széles kárász	0	0	130
Afrikai harcsa	0	0	2589
Összesen:			

táblázatot (3. táblázat) áttekintve megállapítható, hogy 2016-hoz képest növekedett, míg a korábbi évek átlagához képest hasonló mennyiségű halat fogtak ki a természetes vizeken. A korábbi évekhez képest bekövetkezett meghatározó különbséget nyilvánvalóan a horgász-halászfogások megoszlásának változása jelenti.

Az előző évhez képest igen jelentősen növekedett az angolna fogása (+85%), amely a magas vízállás következtében végzett balatoni vízeresztéssel összefüggően végezhető ökológiai célú, szelektív halászat eredménye okozott (Sió-zsilip angolnacsapdája). Jelentősebb mértékben nőtt a csuka (+32%), a compó (+27%) és a harcsa (+21%) fogási eredménye.

Mérsékeltlen növekedett a kőszüllő (+16%), a ponty (+15%), az amur (+10%), a balin (+9%), a garda (+8%), továbbá az előző évhez képest nagyobb gyakorisággal végzett ökológiai célú, szelektív halászatnak köszönhetően 14%-kal növekedett az egyéb idegenhonos fajok fogása. Az egyéb őshonos halfajok (-5,6%) és a menyhal (-15,9%) esetében kismértékű, míg a márna (-33,8%) és a sebes pisztráng (-37,8%) esetében érdemi mértékű fogáscsökkenés történt.

A kecsge és a széles kárász, mint nem fogható őshonos halfajok fogási adatai feltehetően többségében inkább a fogási naplókba hibásan bejegyzett adatokból, nem pedig a halgazdálkodási hatóság által esetlegesen engedélyezhető kifogásból származhatnak. Valószínűsíthető, hogy az alapértelmezett nem fogható széles kárászhoz bejegyzett halak többsége ezüstkárász volt, csak a horgászok zöme a keszegektől eltérő módon beírható „kárász” oszlopot látva az ezüstkárász-fogásait jegyezte fel e módon. A regisztrált kecsge- és széles kárász fogások jelentős csökkenése jelzi, hogy célt ért az ezzel kapcsolatos figyelemfelhívás és ismeretterjesztés.

Bár e nyilvánvalóan téves adatok mértéke elenyészőnek

II. nyaras	III. nyaras	III+ nyaras	Vegyés	Fészek	Mindösszesen	
kg	kg	kg	kg	db	db	kg
956	10 023	0	720	0	0	11 699
255	0	0	22	0	29 800	757
4771	0	0	495	0	120	7781
11 278	8070	242	410	0	3 008 400	24 993
10 200	5320	646	2491	2016	4 998 780	32 231
939	1416	250	0	0	393 350	3650
0	500	0	0	0	53 310	2076
77 663	27 065	4864	125 863	0	420 300	251 625
0	300	0	0	0	15 000	300
0	0	0	0	0	66 000	40
458 819	2 453 104	54 774	526 687	0	15 174 550	3 568 957
320	200	0	0	0	14 000	620
200	0	0	0	0	26 000	200
100	801	0	1136	0	0	2167
1100	0	0	0	0	0	3689
					24 199 610	3 910 785

(forrás: OHA)

tekinthető az összfogás tekintetében, mégis rámutatnak arra, hogy a fogási naplók pontos vezetését és a különböző szinteken végbemenő összesítések minőségét – bár sokat javult az elmúlt években – kívánatos lenne még tovább javítani. A rendelkezésre álló adatbázis hitelessége – és felhasználhatósága – csakis így lesz biztosítható.

Haltelepítések

2017-ben a halgazdálkodásra jogosultak összesen 3 910 785 kg egynyaras és idősebb korosztályú halat, valamint több mint 24 millió zsenge és előnevelt ivadékot telepítettek természetes vizeinkbe (4. táblázat). A hazai viszonyokhoz és igényekhez igazodva a telepítések döntő többségét a ponty faj – mintegy 3568 tonna tömeggel és 15,2 millió darab kihelyezett egyeddel – adta, de előremutató, hogy több, korábban ritkán telepített halfajból is egyre jelentősebb mennyiséget helyeztek ki. Utóbbiak között érdemes megemlíteni a csaknem 8 tonna compót és a 2,1 tonna széles kárászt, de a telepítési adatok alapján folyamatosan növekszik a keszegfélék (főként a dévérkeszeg, a jászkeszeg és a bodorka), valamint az elsőrendű haszonhalként számon tartott – napi darabszám-korlátozással is védett, értékes sporthalként ismert – balin kihelyezése is. Megjegyzendő, hogy már-nát az OHA adatai alapján 2017-ben sem telepítettek az országban, amelyet a nagy folyók önfenntartó állománya magyarázhat. Örvendetes elmozdulás, hogy a horgászok között egyre népszerűbb, de sok vizünkben csak szerény állománnyal jellemezhető kősüllő is megjelent a kihelyezett halfajok között, igaz egyelőre csak jelképes mennyiséggel.

Halfogyasztásunk

A hazai egy főre jutó halfogyasztásban 28 százalékos növekedés figyelhető meg az elmúlt öt évben. Míg 2012-

ben 4,95 kg/fő volt, addig 2016-ra 5,73 kg/fő, 2017-re pedig 6,4 kg/fő/év-re növekedett az éves halfogyasztásunk. Megjegyezzük, hogy az éves halfogyasztás számításánál a statisztika nem tud számolni a „nem regisztrált” horgászfogással, valamint a jogellenes módon megszerzett és számla nélkül eladott halmennyiséggel.

A 2017. évi halfogyasztás növekedésének oka, hogy Magyarországon a haltermelésen belül az étkezési haltermelés több mint 10 százalékkal emelkedett a 2016. évi értékhez képest, illetve a hazai hal- és halászati termékek importja is 5 százalékkal bővült 2017-re. Igaz, hogy a halhús fogyasztásunk még mindig messze elmarad az EU átlagától, ami kb. 23 kg/fő évente, de ha belegondolunk, hogy hazánk nem rendelkezik tengeri halászattal, még így is említésre méltó, hogy növekedő halfogyasztási tendenciát tudunk elérni a „csak” édesvízi akvakultúra termelés fokozásával.

A fogyasztási célú hal ÁFA-tartalma 2018. január 1-jétől 27-ről 5 százalékra mérséklődött. Az intézkedéstől a kormányzat a hal fogyasztói árának csökkentését, illetve a magyar halfogyasztás növekedését várja el. Fontos azonban kiemelni, hogy az ÁFA-csökkentés hatásairól korai még következtetéseket levonni. A csökkentés haltermelésre és a halfogyasztásra gyakorolt hatásainak számszerűsítése a statisztikai összesítések után 2019. év közepére várható.

Hivatkozás:

Pálincás I. P. & Udvari Zs. (2018): Magyarország természetes vizeinek hasznosítása 2017-ben.
www.halaszat.kormany.hu

Fehéroroszország akvakultúrája

Lengyel Szeptelána, Vladimir Kostousov*, Urbányi Béla

Szent István Egyetem, MKK-AKI, Halgazdálkodási Tanszék

* Belarusz Tudományos Akadémia, Halászati Tudományos és Gyakorlati Kutatóintézet

Bevezetés

Fehéroroszország avagy Belorusz Köztársaság kelet-európai ország (1. sz. kép), melyet keletről Oroszország, délről Ukrajna, nyugatról Lengyelország, északról Litvánia és Lettország határol. Fővárosa Minszk, jelentős városai Breszt, Hrodna, Homel, Mahiljov és Vicebszk. Területének az egyharmadát erdő borítja.

1.sz. kép: Fehéroroszország elhelyezkedése (forrás: wikipedia)

Területén húzódik a kontinentális vízváltó vonal, mely a Belorusz-hátság vonalát követi, majd a Pripjaty-mocsárvidéken halad át. Az ország északi és nyugati része a Balti-tenger, déli és keleti része a Fekete-tenger vízgyűjtőjéhez tartozik. Vízhálózata szétfutó, ezért kedvezőtlen a hajózás számára, valamint vízenergia-készletei sem számottevőek. Legjelentősebb folyói a Dnyeper (főbb mellékfolyók: Berezina, Druty, Szozs, Pripjaty), a Nyugati-Bug (határfolyó Lengyelország felé), a Nyeman és a Nyugati-Dvina. A Dnyeper-Bug-csatorna a Pripjaty és a Bug folyók összekapcsolásával a Balti- és a Fekete-tenger között teremt kapcsolatot.

A tengerparttal nem rendelkező országok között Európában a legnagyobb kiterjedésű állam. Ugyanakkor a Belorusz-tóhátságon több mint 4 ezer tó található, melyek azonban rendkívül kis méretűek, csupán 1/10-ük területe haladja meg az 1 km²-t. A legnagyobb ezek közül a Naracs-tó (80 km²), mely az ország legnagyobb természetes tava. A Braszlavi-tócsoport mintegy 30 tavat foglal magába, melyek közül a legnagyobb a Drivjati-tó (32 km²). A nagyobb tavak közül a Lukomli- (37 km²) és az Aszvejai-tavakat kell megemlíteni. A mesterséges tavak közül a legnagyobb a Minszk közelében a Szviszlacs felduzzasztásával kialakított, üdülőcélokat szolgáló Zaslavei-víztározó (v.

Minszki-tenger). Fehéroroszországban (főként a Poleszje vidékén) hatalmas kiterjedésű mocsárvidékek találhatóak. 1980-ban az országterület 1/5-ét borította mocsár és a szántóföldek 1/3-a is erősen vizenyős volt. A szovjet időszakban felgyorsult a vízrendezés, összesen kb. 20 000 km² területről vezették el a vizet és alakítottak ki rajtuk szántóföldeket.

Általános információk

A haltenyésztés 23,522 ha tóterületen folyik, melyből 5,074 ha nevelő tó, 17,181 ha piaci hal előállításra használt tó, és kombinált hasznosítású (horgászat és halgazdálkodás azonos területen) 1,267 ha. Tógazdasági intenzív haltenyésztés 17,900 ha-on folyik, és a hagyományos extenzív, fél intenzív haltenyésztés 5,622 ha-on.

Intenzív haltermelés viszonylag csekély jelentőségű: vízerőmű elfolyó hűtővizén 1446 m²; míg haltenyésztő rendszer (medencés, RAS halkeltetővel együtt) 8516 m².

Ezek közül kiemelkedik:

- Brest régióban - 2 vállalkozás (egyik afrikai harcsát, másik tokféléket tenyészt);
- Vitebsk régióban – 2 vállalkozás (pisztráng és angolna tenyésztés);
- Grodno régióban – 2 vállalkozás (pisztráng és afrikai harcsa tenyésztés);
- Minszki régióban – 4 vállalkozás (egy pisztráng és három toktelep);
- Mogilev régióban – 5 vállalkozás (4 pisztráng és egy tok tenyésztő).

A tenyésztés intenzív jellegű a tógazdálkodásban, az átlagos hozam 1.000-1.200 kg ha-onként. Az intenzív

2. sz. kép: Lehalászás

3. sz. táblázat: A jelenlegi halárák

Halfaj	Testtömeg (gramm)	Ár, BYR/kg	
		Minimum-maximum	Átlag
Minőségi ponty	több, mint 1000	3.13-5.40	4.53
Átlagos ponty	601-1000	2.77-5.09	4.28
Nagy ponty	401-600	3.15-4.65	3.94
Minőségi amur	601-1000	3.19-5.32	4.64
Nagy amur	401-600	3.56-4.82	4.38
Átlagos amur	250-400	3.24-4.53	3.93
Minőségi fehér és pettyes busa	több, mint 600	3.03-3.84	3.47
Nagy fehér és pettyes busa	401-600	2.73-3.52	3.24
Átlagos fehér és pettyes busa	250-400	2.88-3.24	3.11
Nagy széleskárász	201-250	2.62-5.5	3.26
Átlagos széleskárász	121-200	2.13-3.28	2.78
Nagy csuka	több, mint 600	2.76-6.81	5.25
Átlagos csuka	251-600	4.28-5.93	5.19
Szürke harcsa	-	4.86-7.67	6.69
Kecsege	-	-	13.20
Tokfélék	-	-	14.51
Szivárványos pisztráng	-	-	8.30

BYR: Fehéroroszországi rubel, 1 BYR=132,24 Ft

3. sz. kép: Ponty tájfajták

4. sz. kép: Harcsa halászata

tartás körülményeit teljesértékű tápok, automata etető berendezések, nagy telepítési egyedsűrűség, polikultúrás telepítés és tervszerű trágyázás jellemzi.

Régióktól függően a termelés 2-3 éves üzemformában működik (40-45% 2 éves, 55-60% 3 éves), ami nagyban függ a takarmányozás minőségétől és mértékétől (2. sz. kép).

Haltermelés és halfogás

A halfogási és haltermelési adatokat mutatja be az 1. sz. és 2. sz. táblázat. A tógazdasági termelés legfontosabb halfaja a ponty (3. sz. kép), további jelentős fajok a kínai növényevők, kárász fajok, valamint a hagyományos ragadozók (csuka, európai szürke harcsa és süllő). Intenzív rendszerekben a pisztráng a domináns halfaj. Jelentős termelési volumenje van még az afrikai harcsának, az angolnának, valamint a szibériai toknak. Az angolna és toktermelés technológiájában az ivadéknvelés tavakban zajlik, aztkövetően kerülnek az egyedek a RAS rendszerbe.

Pontyból 8.170 tonnát állítottak elő (2017. évi adatok), amurból 293 tonna, fehér és pettyes busa és ezek hibridjei 302 tonna, ezüstkárász 691 tonna, csuka 115 tonna, európai szürke harcsa (4. sz. kép) 26 tonna mennyiséget képvisel.

Intenzív rendszerekben afrikai harcsából 2,5 tonnát; kecsegeből 12 tonnát; szibériai tok, vágótok fajokból és bester hibridből 170 tonnát; szivárványos pisztrángból 530 tonnát termelnek (5. sz. kép).

Halárákat mutatja be a 3. sz. táblázat (BYR belorusz rubel, 1 BYR=132.24 Ft –MNB középárfolyam, 2018. szeptember 30.)

Minden termelő saját árakkal dolgozik. Az eladási ár 10-12%-al nagyobb, mint a termelési költség, vagyis a profit ráta alacsony. A kereskedelmi ár 30%-al haladja meg az eladási árat.

A termelési volumen növekedésének a fizetőképes kereslet szab gátat. A megtermelt halakat elsősorban a helyi

5. sz. kép: Pisztráng keltető

6. sz. kép: Halpiac

piacokon (6. sz. és 7. sz. kép) lehet értékesíteni (kivételt képeznek a prémium termékek). Ez azt jelenti, hogy a piac mérete és a vásárlóképes vevők szűk rétege miatt csak nyomott áron lehet a halat értékesíteni, így a piac növekedése nagyon lassú. Az importált tengeri haltermékek komoly konkurenciát jelentenek a hazai haltermékek számára. Ha az import haltermékek ára növekszik, az maga után vonja a hazai megtermelt haltermékek árának növekedését. A klimatikus és környezeti körülmények csekély mértékben befolyásolják a termelést (keves csapadék 2014-2015-ben, vagy hideg tél 2016-ban). A közeljövőben várható törvényi szabályozási intézkedések szintén negatívan fognak hatni az akvakultúrára, ugyanis a halastavak elfolyóvizét szennyezett vízként kategorizálják, ami a termelési és a vízkezelési technológia átalakítását igényli meg a termelőktől. Ezen intézkedések a haltermelés költségeit fogják növelni.

Kutatás-fejlesztés

A Halászati Kutatóintézet a legjelentősebb kutatási központ. Az Agrárminisztérium határozza meg minden ágazat kutatási prioritásait. Bárminemű ökológiai vagy konzervációbiológiai kérdés a Természeti Erőforrások és Környezetvédelmi Minisztérium hatálya alá tartozik.

8. sz. kép: Regionális halpiac

A Belorusz Tudományos Akadémia rendelkezik a legszélesebbkörű tudományos aktivitással.

Problémák és veszélyek

Az akvakultúra szektor legnagyobb problémája az alulfinanszírozottság. A hiteket magas kamattal lehet csak felvenni, munkaerő hiány van, valamint az ágazat

1. sz. táblázat: Halfogások

Halfaj neve	Tudományos elnevezés	2010	2011	2012	2013	2015	2016	2017
Ponty	<i>Cyprinus carpio</i>	42,0	40,0	33,0	28,0	25,0	31,0	26,9
Compó	<i>Tinca tinca</i>	19,0	17,0	15,0	10,0	9,0	11,0	10,8
Aranyhal	<i>Carassius auratus</i>	135,0	224,0	221,0	141,0	116,0	93,0	101,3
Bodorka	<i>Rutilus rutilus</i>	110,0	108,0	83,0	68,0	111,0	42,0	47,8
Jászkeszeg	<i>Leuciscus idus</i>	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,5
Egyéb pontyfélék	<i>Cyprinidae</i>	225,0	318,0	228,0	173,0	249,0	195,0	230,9
Csuka	<i>Esox lucius</i>	59,0	68,0	51,0	38,0	32,0	33,0	22,4
Szürke harcsa	<i>Silurus glanis</i>	8,0	2,0	2,0	3,0	1,0	1,0	3,3
Menyhal	<i>Lota lota</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,02
Sügér	<i>Perca fluviatilis</i>	38,0	45,0	31,0	25,0	20,0	22,0	22,3
Süllő	<i>Sander lucioperca</i>	15,0	21,0	18,0	21,0	38,0	30,0	37,0
Egyéb halfajok	-	1,0	9,0	5,0	4,0	0,0	1,0	0,08
Európai angolna	<i>Anguilla anguilla</i>	31,0	8,0	12,0	9,0	3,0	5,0	5,7

2. sz. táblázat: Akvakultúra termelés

Halfaj neve	Tudományos elnevezés	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ponty	<i>Cyprinus carpio</i>	12834,0	12625,0	11639,0	10157,0	7121,0	6480,2	8842,0	8170,0
Széles kárász	<i>Carassius carassius</i>	641,0	765,0	692,0	587,0	835,0	451,8	487,0	691,0
Amur	<i>Ctenopharyngodon idella</i>	665,0	925,0	1006,0	637,0	398,0	281,3	354,0	293,0
Fehér és pettyes busa és ezek hibridjei	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	1839,0	1667,0	1753,0	1759,0	1898,0	1290,9	610,0	302,0
Csuka	<i>Esox lucius</i>	111,0	96,0	88,0	91,0	69,0	101,7	152,0	115,2
Szürke harcsa	<i>Silurus glanis</i>	24,0	21,0	15,0	25,0	8,0	19,7	9,0	25,8
Afrikai harcsa	<i>Clarias gariepinus</i>			45,0	60,0	35,0	3,9	6,0	2,5
Egyéb fajok	-	72,0	50,0	91,0	86,0	36,0	171,9	41,0	42,0
Kecsege	<i>Acipenser ruthenus</i>	13,0	33,0	31,0	28,0	16,0	7,8	10,0	12,0
Lénai tok	<i>Acipenser baerii</i>	52,0	74,0	67,0	43,0	83,0	89,0	89,0	170,3
Pisztrángfélék	<i>Salmo spp.</i>	14,0	-	-	-	-	-	-	0,0
Szivárványos pisztráng	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	-	37,0	72,0	75,0	159,0	232,7	599,0	529,7

jövedelmezősége rendkívül alacsony. Nehézkes a fejlesztésekhez szükséges beszerzések tervezése és kivitelezése, időszakosan jelentkezik a piaci kereslet a hal iránt (szezonalitás), alacsony export kilátások (szomszédos országok jelentős saját haltermeléssel rendelkeznek).

Legkritikusabb veszélyek:

- A kereslet, a fejlesztéshez szükséges beszerzések, a termelési költségek és a termelékenység változó volta,
 - Kevés a tenyészállományok nagysága, így a genetikai heterozigotitás rendkívül lecsökkent, ezzel párhuzamosan megnövekedett a beltenyésztettség, és megjelentek a recesszív tulajdonságokat hordozó populációk, melyek a termelékenység hatékonyságának romlásához vezetnek,
 - Új baktérium és vírus betegségek megjelenése,

- A termelési alapanyagokért versenyezni kell más mezőgazdasági ágazatokkal (pl. takarmányozás és trágyázás területén).

Jövőbeli tervek és lehetőségek

2016-ban indult el egy mezőgazdasági reform, melynek központi célja az agrár termelés fejlesztése. Ezen belül az akvakultúra szektorban 3 fő fejlesztési területet jelöltek ki: tőkfélék tenyésztésének fejlesztése, európai szürke harcsa tenyésztés fejlesztése (déli régió), valamint a pisztráng termelés fokozása (északi régió). Meghatároztak még egyéb fontos célokat is: RAS rendszerek fejlesztése, halfeldolgozás fejlesztése, helyi hatáskörű haltakarmányozás fejlesztése, halászati termékek marketingjének fejlesztése (8. sz. kép).

„Országos halgazdálkodási főfelügyelő” munkaköri megnevezés visszaállítása

Udvari Zsolt/AM

Az agrárium minisztere a közelmúltig a minisztérium szakirányú tisztviselője részére az alábbi munkaköri megnevezések használatát engedélyezhette: országos főállatorvos, országos főállattenyésztő, országos főkertész, országos fővadász, országos halászati főfelügyelő, országos főerdőmester, országos főborász, országos növény- és talajvédelmi főfelügyelő. Ezek a címek az adott ágazatok első számú hivatalnokainak magas hatósági beosztását fémjelzték, és bő tíz évvel ezelőttig miniszteri rendelet biztosította használatukat, amikor is a jogszabályt hatályon kívül helyezték. A fenti munkaköri megnevezések közül az utóbbi évtizedben a minisztérium szervezetében csupán az országos főállatorvos intézménye bizonyult időtállóknak (jelenleg e posztot dr. Bognár Lajos helyettes államtitkár tölti be), míg a többi hasonló munkaköri megnevezés – így az országos halászati főfelügyelő is – az idők

folyamán elkopott. Ez a jelenség összefüggött a másodfokú hatósági jogkörök minisztériumból történő kiszervezésével, illetve az országos illetékességű „főhatóság”, az MgSZH Központ létrehozásával 2007-ben. Az Osztrák-Magyar Monarchia korában gyökeredző, az 1884-es alapítású Országos Halászati Felügyelőség szervezetében már működő címet az Agrárminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 2/2018. (IX. 10.) AM utasítás hatályba lépésével élesztettük újra az Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztályán és az új ágazati törvényünknek megfelelően korszerűsítettük a munkaköri megnevezést. Bízunk benne, hogy a régi-új cím, az „országos halgazdálkodási főfelügyelő” leendő birtokosa a nagy elődök-höz (pl. Landgraf János, Répássy Miklós, Fischer Frigyes) méltón tölti be e munkakört, ápolva a magyar közgazdasági hagyományainkat és óvva halászati kultúránkat.

Nem csak a hal minősége és az ára számít a vevőnek! Az idő pénz!

Sebestyén Attila, ügyvezető igazgató

Hungarotrade Fish Kft.

„Az idő pénz!” halljuk nap, mint nap a bölcsességet, és mindig teljesen egyet is értünk a kijelentéssel. Persze a mi időnk a legdrágább, mert nagyon nem szeretjük, ha más gazdálkodik a javainkkal. Hiába beszéltük meg a fodrászszal a hajvágás kezdetének az idejét, és van hetek óta időpontom az orvoshoz vagy a banki ügyintézőhöz, garantált, hogy a minimum negyed órát még várni kell, mire rám kerül a sor. Nagypám erre biztosan azt mondaná: „Hova rohansz fiam, hát nem ráérsz várni?” Nem papa, nem érek rá! Reggel 7.30 egyik gyereket az oviba, 7.45 másik gyereket suliba, 8.15 bank, 10.00 tárgyalás, 12.00 a holnapi szállítási dokumentumok elkészítése, 14.00 megbeszélés a kollegákkal, 16.15 gyerekért elmenni a suliba, 16.30 másik gyerekért elmenni az oviba, 17.00 fociedzésre vinni a nagyobb fiút, 18.45 végre hazaérni. Időpontokhoz alkalmazkodunk egész nap, kisebb-nagyobb csúszások boríthatják az egész jól felépített rendszert.

Nem csak a saját életünkben, de vállalkozásaink, cégeink életében is vannak fontos időpontok. Fontos, hogy a lecsapolt, télen megfagyott tómederbe időben be tudjuk vinni a szerves trágyát. Fontos, hogy időben fel legyenek töltve a tavak vízzel és kihelyezzük őket kétnyaras hallal. Fontos, hogy minden nap időben leetessünk, hogy legyen a tó körüli munkákra is elég idő. Fontos, hogy időben gondoskodjunk a tavak megfelelő vízutánpótlásáról a legnagyobb nyári kánikulában is. Fontos, hogy időben elkezdjük az őszi halászatot, és időben telelőkbe kerüljön a termés. Fontos, hogy időben el is adjuk a halat, mert finanszírozni kell a működést és ne apadjon már annyit az a hal.

És itt érünk ahhoz a ponthoz, mellyel szeretnék most foglalkozni. A mai világban mi is árut termelünk, amit megpróbálunk minél eredményesebben a piacra vinni. Ezt csinálja mindenki, aki árut termel, miközben a másik ter-

Halrakodás tavi halászatból a Biharugrai Halgazdaság Kft.-nél

Téli, telelői halrakodás a Biharugrai Halgazdaság Kft.-nél

melővel versenyez a vevőért. A versenyre felvértezve érkezünk meg. Van, aki az árral versenyez, van, aki minőséggel, van, aki egyéb kapcsolt szolgáltatással. Ilyen szolgáltatás lehet a pontos és időbeni, megbízható árukiadás is. Sajnos ágazatunkban sokan elfelejtik, hogy nem csak megtermelni kell a halat, hanem azt el is kell adni a vevőnek, melynek egyik fontos mozzanata az áru kiszolgálása. Leginkább termelői, eladói oldalról, de elég gyakran kereskedői, vevői oldalról tapasztalom az áru kiszolgálásának folyamatát, beleértve az erősségeket és hiányosságokat is. Vevőként eddig sajnos sokszor volt részem negatív élményekben, melyek szerintem már másokkal is megestek. Sokszor tapasztaljuk, hogy egy rakodásra nem készül fel tisztességesen az eladó, nem a megbeszéltek szerint, nem a leegyeztetett módon történik a rakodás, melynek az eredmé-

nye a keserű szájíz. Ezekkel a hiányosságokkal a drága idő telik, a kamion áll, a sofőr vezetési ideje fogy.

Most a teljesség igénye nélkül felsorolnék néhány tipikus hibát, melyek elég gyakran megesnek.

A halveszállító kamion hiába van a megbeszéltek időpontjában a rakodás helyén, vízzel megvett tartályokkal, az eladó részéről még csak akkor szállingóznak a halászok a helyszínre. És annak csak örülni lehet, ha innentől számított egy órán belül elkezdődik a rakodás. Mert menet közben kiderülhet, hogy néhány ember még jó lett volna húzáshoz, a hálón lévő lyukakon a megfogott halnak a fele kiszökött, így lehet még egyszer húzni.

Gyakori hiba a készlet pontos mennyiségének nem-ismerete. Hiába kérdezzük egyre gyakrabban az eladótól, hogy biztosan megvan a kívánt halmennyiség a telelőben, Ő csak a harmadik húzás után, ismeri be, hogy bizony nincs benne az a mennyiség, amire ő gondolt. Gyakori hibaként tapasztalom a rakodás idejének túlzott megcusúsását. Hiába

van a lábunk előtt a tanyában megfelelő mennyiségben az élő hal, vagy munkaszervezési, vagy technológiai hiányosságok miatt két-háromszorosára is megnövekedhet a rakodás ideje.

Az utóbbi időben pedig egyre többször tapasztalható, hogy a „rakodás” már nem a tóparton, hanem a szükséges szállítási dokumentumok nem időben való elkészítése miatt csúszik. Ennek oka lehet az EKÁER elkészítésének rutintalansága vagy külföldi szállítások esetében a TRACES dokumentumok rakodás végéig történő el nem készülése.

A felsorolt hibák miatt a szállítmány időben történő elindulása megcsúszik, ahelyett, hogy a szállítójármű a dolgát végezné, várakozik és várakozik. Vegyük észre, hogy ilyenkor a szállítójármű és a vevő drága idejének elpazarolása történik, olyan okok miatt, amelyek egy kis

odafigyeléssel és munkaszervezéssel orvosolható lenne. „Just in time! – Éppen időben!” rendszer már sok-sok éve működik az ipar számos területén, és teljesen átszötte az árukereskedelem mindennapjait is. Már nem akkor szállítjuk be a vevőnek a portékánkat, mikor kedvünk tartja és odaér az autó. Időablakok vannak kijelölve az áru átadására. Amennyiben nem ér oda időablakra a szállítójármű, akár a nap végéig is várhat arra, hogy a termékek átvételre kerüljenek. Ágazatunkban már a feldolgozott haltermékek eladásánál idehaza is működnek az időablakok, élőhal vonatkozásában még távol állunk ettől. Az árumozgási folyamatok viszont jól mutatják, milyen irányba tart a világ, és milyen irány van számunkra is kijelölve. Egy olyan út, ahol az IDŐ tényleg PÉNZ!

A másodfokon eljáró halgazdálkodási hatóság kijelölése

Udvari Zsolt/AM

A Magyar Közlöny 2018. október 9-én megjelent 2018. évi 155. számában hirdették ki az egyes agrárszabályozási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 186/2018. (X. 9.) Korm. rendeletet, és e jogszabály 2018. október 14-én hatályba lépett. E kormányrendelet módosította a földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 383/2016. (XII. 2.) Korm. rendeletet, és a módosítás deklarálja, hogy erdészeti, vadászati és halgazdálkodási hatósági ügyekben felügyeleti szervként valamennyi ügycsoport tekintetében egységesen a Pest Megyei Kormányhivatal jár el.

A közigazgatási bürokráciacsökkentéssel és az egyes hatósági eljárások egyszerűsítésével összefüggő törvények módosításáról szóló 2017. évi CLXXXVI. törvény a fővárosi és megyei kormányhivatalokról, valamint a fővárosi és megyei kormányhivatalok kialakításával és a területi integrációval összefüggő törvénymódosításokról szóló 2010. évi CXXVI. törvényt egy új, 16/A. §-sal egészítette ki. Az új rendelkezés szerint – törvény vagy kormányrendelet eltérő rendelkezése hiányában – a megyei kormányhi-

vatal jogosult a fellebbezés elbírálására és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvényben a felügyeleti szervre ruházott jogkörök gyakorlására, ha az elsőfokú hatóság a járási hivatal. A rendelkezés tehát a járási hivatal másodfokú szerveként generális jelleggel a megyei kormányhivatalokat jelölte ki, amely a halgazdálkodási ügyekben 2018. január 1-jétől ismét megteremtette a fellebbezés lehetőségét. Eljárás-gazdaságossági szempontból a halgazdálkodási ügyekben indokolt volt eltérni a fenti általános szabályozástól, figyelemmel arra, hogy a hatósági fórumrendszer humán erőforrásai több mint egy éve a közvetlen bírósági felülvizsgálatnak megfelelően kerültek elosztásra, továbbá a korábbi egy országos illetékességű másodfok helyett 19 területi másodfokú szerv került kijelölésre, amelyek nem rendelkeztek kielégítő erőforrásokkal ezen ügyek ellátására. Fentiekre figyelemmel végül kimondták, hogy *a területi halgazdálkodási hatóság felügyeleti szerveként és a területi halgazdálkodási hatóság által első fokon hozott döntés esetében másodfokon a Pest Megyei Kormányhivatal jár el.*

A Kormány hozzájárulása balatoni halélőhely-fejlesztési MAHOP projektekhez

Udvari Zsolt/AM

A Kormány a 1528/2018. (X. 24.) Korm. határozatával a MAHOP-1.2-2017. azonosító számú, „Nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek rehabilitációja, beleértve az ívási helyek fejlesztését és a vándorló halfajok vándorlási útvonalának biztosítását” című, gazdaságfejlesztést célzó projektek megvalósítására irányuló felhívásra támogatási kérelem benyújtásához a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. részére hozzájárult.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. kiemelt szándéka a Balaton nyilvántartott halgazdálkodási vízterületének hosszú távú, fenntartható kezelése és a biodiverzitás megőrzése. A fejlesztés célja 8 db pro-

jekt megvalósítása: a Tihanyi-félsziget környezetében önálló, földrajzi koordinátákkal lehatárolt területeken 8 db kőszórás létesítése, melyek táplálkozó- és búvóhelyet biztosítanak a halak – elsősorban a fogassüllő és a kőszüllő – számára, ezzel is elősegítve az őshonos halfajok állományainak megerősödését. Résztvevők: konzorciumvezetőként a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt., konzorciumi tagként a Magyar Országos Horgász Szövetség. A projektek tervezett megvalósítási időszaka: 2018. október 1. - 2020. szeptember 30. A projektek tervezett összes elszámolható költsége 493,9 millió Ft.

Végletekig nyugodt, nagyon nehéz kihozni a béketűréséből, ami a szakmákban fontos emberi tulajdonság. Precíz és megbízható, aki a szakma „nagy öregjei” mellett tanulhatta ki a fortélyokat....

A Halászat Arcképcsarnokában bemutatjuk Katics Máté kollégát

Urbányi Béla

Ritkuló haj, gondolkodó tekintet és a szakma szeretete. Állt már az ágazat szervezeti szintjeinek mindkét oldalán: vállalkozói és szabályozási parton egyaránt... Bemutatjuk a Czikkhalas Halastavai Kft. cégvezetőjét, Katics Mátét.

Hol születtél, kik voltak a szüleid és milyen gyerekkorod volt?

1977. szeptember 3-án születtem Kazincbarcikán. Szüleimnek 3 fia van, én vagyok a középső. Édesapám, Katics Béla, aki villamosmérnöki diplomájával, még nyugdíjasként is a paksi atomerőműben dolgozik. Édesanyám, Füredi Gizella, informatikai területen dolgozott (még a szalagos számítógépek korszakában), majd biztosításokkal foglalkozott, valamint vezette a családi vállalkozást, jelenleg már Ő is nyugdíjas.

Hogyan teltek iskolás éveid?

3 éves koromban Paksra költöztünk, így én magamat „paksinak” tartom, bár a helyiek szemében „gyüttment” vagyok, vagyis nem tartanak tősgyökeres helyinek. Így az óvodát már Pakson kezdtem, majd az általános és középiskolát is itt végeztem el.

A biológiát mindig is szerettem, elsősorban az állatokat, de egy erdei kirándulásra is bármikor elcsábítható voltam és vagyok jelenleg is. Általános iskolában szerettem a történelmet is, és érdemjegyeim a jeles-jó kategóriákba tartoztak. Vagyis jó tanuló voltam.

Hogyan kerültél a halászat közelébe?

Pakson a víz közel volt, bár én a kezdetekben a tavi horgászatba szerettem bele. Fanatikussá váltam, nyári szünetben minden nap pecáztam, majd ez a szenvedély odáig fajult, hogy mínusz 20 fokban is kimentem horgászni, szerettem a lékhorgászatokat. Enyhébb időkben viszont éjjel jártam üztem a hobbimat, képes voltam estétől reggelig guvadt szemekkel lesni a kapásokat. Majd ahogy korosodtam, felfedeztem a Dunát, annak minden szépségével, és váltam dunai horgásszá.

Érettségéhez közeledve nagy dilemmában voltam, mert tudtam, hogy biológus nem szeretnék lenni, de valamiféle

Katics Máté

természettel kapcsolatos foglalkozást kell-kellene választanom. A felvételi tájékoztatóban bukkantam rá a szarvasi Tessedik Sámuel Főiskola Növénytermesztési szakán a Halászlasi szakirányra, és határoztam el, hogy ez számomra roppant megfelelő lesz. Aztán ott derült ki másodévből, hogy nem akarják a Halászlasi szakirányt indítani. Majd miután nemtetszésemnek hangot adtam, kaptam egy lehetőséget Dr. Ligetvári Ferenctől, az akkori igazgatótól, miszerint ha 15 hallgatótársamat meggyőzöm ennek a szakiránynak a választására, akkor elindítják. Meggyőztem 14 hallgatótársamat, és jómagammal együtt 15 fővel elindult a szakirány. Olyan kiváló tanáraim voltak, mint pl. Váradi Laci, a HAKI akkori főigazgatója.

Diplomámat a Morotva holtágak rehabilitációja a paksi Kondor-tó példáján címmel, Józsa Vilmos konzulenciája mellett írtam.

Nagyon élveztem Vilivel a közös munkát, mert például a dolgozat összeállításához pesti levéltári anyagokat is felhasználtam. Központi kérdéskör volt a témával kapcsolatban, hogy hogyan válhatott le anno a Duna szabályozás után a Kondor-tó, és arra a megállapításra jutottunk, hogy nem holtág lefűződés, hanem fok jellegű vízállás eredményezte a tavat.

A Főiskolát követően Debrecenbe mentem szakmérnöki képzésre, ahol nagyon sok szakmai tapasztalatot és még több barátot szereztem. Az itt írt szakdolgozatom címe: Az élőhely változásainak hatása a Paksi Halászlasi Szövetkezet halfogásai alapján. A konzulensem Stündl László volt.

Hol volt az első, majd a további munkahelyed?

Nulladik munkahelyemnek a Szarvas-Fish Kft-t tartom. A Főiskola mellett, szabadidőmben és nyaranta gyakornokoskodtam a szarvasi telepen, innen származik

Planktonvizsgálat (fotó: B. Bezdán Katalin)

a jó munka és baráti kapcsolat Müller Tiborral és Radics Ferencsel.

Az első valódi munkahelyem a körömi angolna telep volt. Nagyon rövid időt töltöttem itt, de mai napig jó szívvel gondolok vissza Fodor Barnabás tanításaira, akitől rengeteget tanultam. Kevés szakavatottabb szakember van Nála az intenzív haltermelés területén hazánkban.

Ezt követően kerültem a Czikkhalas Halastavai Kft.-hez, ahol eltöltöttem 3 évet. Fő feladatomban a tóépítés és vízbiológiai adatok mérése volt Egyed Imre bácsi irányítása alatt és mellett.

Hogyan és miért váltottál az államigazgatási területre?

Nem gondoltam volna, hogy én az államigazgatásba fogok dolgozni, de megkerestek egy ajánlattal, miszerint az MVH-ba halászati pályázat kezelőt kerestek. Belevágtam, és visszatekintve úgy gondolom, hogy jó döntés volt. Napra pontosan 5 évet dolgoztam itt. Érdekes megemlíteni, hogy mindjárt az első letöltött nap után fizetésemelést kaptam; no nem azért, mert 24 óra alatt megváltottam a világot, hanem mert épp egy napon múlt a bértábla szerint figyelembe vehető munkában töltött időm, így az első napot követően ugrottam egyet a lépcsőn (ilyen az állami szféra, és szerintem ez nem változott azóta sem). Az itt ledolgozott első 3 év nagyon jó volt szakmailag, megismerkedhettem az ágazatban tevékenykedőkkel, széles ismeretség alakult ki. Ezen felül részt vehettem egy új programozási időszak (HOP) előkészítésében, új szabályozás kialakításában, elindításában. Igyekeztünk egy olyan rendszert kialakítani, mely minél kisebb bürokratikus terhet ró a pályázókra a támogatásigénylés minden szakaszában. Ez nem mondható el a Hivatal részéről, hiszen már akkor egy olyan informatikai rendszerben kellett dolgoznunk, ami inkább növelte az egy pályázatra eső adminisztratív

munkát, mint hogy felgyorsította volna a feldolgozást. Ezért az utolsó 2 év már elvette az időt a szakmától és sok bosszúságot jelentett. De összességében nagyon hasznos volt belelátni a szabályozási folyamatok működésébe és adminisztrációjába.

2010 tavaszán jöttem vissza a Czikkhalas Halastavai Kft.-hez. Jelenleg, mint cégvezető dolgozom, így a cég teljes szakmai működtetése, a termelés irányítása, a személyi ügyek kezelése és a pályázatok koordinálása a fő feladatomban.

Hogyan telnek hétköznapjaid?

A szürke hétköznapokon 4.45 órakor kelek, 6 órakor a cégnél vagyok, általában délután 4-ig. Minden nap ad valami mást, így én nem is nevezném

ezeket szürke-dolgos napoknak. Elsősorban a cégvezetés a feladatomban Czikk László irányítása mellett Egyed Imre bácsi által kitaposott ösvényt járva.

Igazán szerencsésnek tartom a jelenlegi helyzetet, mert sok terepi munka is beletartozik a munkakörömbe, így igazán változatosan telnek napjaim. Mikor már elegendem van az irodából, kimegyek a tavakra, és mikor már elég sáros, iszapos lettem, visszamegyek az irodába...

Mikor vagy elégedett a munkáddal?

Ha a termelési terveket képesek vagyunk realizálni, vagyis az az eredmény jön, amit vártam. Jó érzéssel tölt el, ha egy új piacra tudunk bejutni, vagy ha a vevők visszajeleznek, hogy megvannak elégedve a halainkkal. Ezek olyan apró, nüasznyi pluszok, amiért érdemes dolgozni. Nagy elégedettséggel tölt az is, ha a kísérleti projektekből megvalósítjuk az elképzeléseinket. És bizony napjainkban az is óriási eredménynek számít, ha pályázatok bonyolult adminisztrációján, és gyakorta nehézkes internetes felületein át tudják rágni magukat, és valami pozitív visszajelzést kapunk.

Irányítás közben (fotó: B. Bezdán Katalin)

Mindig kitűzők magam elé feladatot, ilyen például a III-as számú (17 hektár) tavunk: mindig is szerettem volna elérni, hogy legalább 40 tonna pontyot halásszunk le (volt már 39 tonna). Végre idén ezt a célt sikerült megvalósítanom: 43,2 tonna bruttó pontyhozammal, ami részben köszönhető a viszonylag hosszú optimális tenyészidőnek, de azért kellett egy-két plusz „morzsa” is a sikerhez.

Milyen sikerek és problémák vannak jelenleg az ágazatban?

Közös, ágazati sikernek tartom, hogy van piaca a pontynak, a tógazdasági halra van kereslet. Jó érzéssel tölt el, hogy a minőség irányába megy a piac. Erősödik a horgász igény is, és ez is kezd a minőség irányába tolni. De egyre több halat vásárolnak tőlünk a kereskedők direkt étkezési hal felhasználás céljából is.

Problémát leginkább az akvakultúrához közvetlen fűződő közigazgatásban látom, azon belül is a pályázati rendszerben. A lassú, túlbürokratizált rendszeren történő áthaladás jelentősen lelassítja a döntések meghozatalát, jellemző, hogy több mint egy évet kell várni egy-egy döntésre, akkor is, ha negatív az eredménye, így az ügyfél csak nagy késlekedéssel tudja benyújtani újra a fejlesztési igényét. Ez tervezhetetlenné teszi a jövőt, a rendszer kiszámíthatatlan, pedig a forrásokra nagy szükség lenne a cégeknek, hogy azok dolgozzanak és a fejlesztésekkel korszerűbben termelhessünk. Ebben kellene komolyan előrelépni, bár tudom, ez nem elsősorban az ágazaton múlik, és nem is feltétlenül a Hivatalban dolgozókon; ilyen rendszert építettek, ezen kell, kellene átrágni magunkat. Egy kicsit félve jegyzem meg, hogy a HOP-ban összesen 7 nyertes pályázatunk volt, amit meg is valósítottunk; a MAHOP-ban ezt nem tudom elképzelni.

Mesélj kérlek a családozról is!

Három gyermekem van, a legnagyobb, Orsolya a Pécsi egyetem Jogtudományi Karán tanul, jelenleg harmadéves, jó tanuló. Barnabás fiam ötödikes, míg Koppány András másodikos, mindketten még az általános iskola padjait, és eleveiségükkel a szülők idegeit koptatják.

Orsolya jogász lesz, de a fiúkból még nem tudni, milyen irányú érdeklődésük lesz. Nincs türelmük pl. a horgászat-hoz, talán a kicsiben motoszkál valami, mivel szeret kint a természetben. De mint minden fiataalt, őket is a digitális világ veszi körbe, és inkább játszanak egy videojátékot, minthogy kijöjjenek velem a Dunára.

Feleségem, Anikó könyvelő, most a Paksi Gyógyászati Központban dolgozik. Rajta keresztül, a munkáján át látom, hogy az egészségügy sem könnyebb munka, mint a halászat.

Ha van szabadidőd, azt mivel töltöd?

Ellátom a Paksi Horgász Egyesület felügyelő bizottsági elnöki pozícióját. Mivel ezt maximális lelkiismerettel és odaadással csinálom, így mindig ad munkát, amit a szabadidőmben végzek el.

A három gyerekkel Szarvason

Húsvét a fiúkkal (fotó: saját)

Van csónakom, mellyel gyakorta járok ki a Dunára, néha csak nézelődni, néha azonban a régi hobbyt újírom: őszi és téli esténként süllőzni járok. Az elmúlt néhány év a házépítés koordinálásával telt, mivel új házba költöztünk. Most élő és naprakész tapasztalatim vannak a mesteremberek terén, nem kevés bosszúságot adtak nekünk, de nemrég végre beköltöztünk. Most szembesülök azzal, hogy a házépítésnek sosincs vége, mert folyamatosan csinósítjuk és szépítjük az otthonunkat. A ház körül kertnek is lesz helye, amit jövő tavasszal kezdek saját kezűleg kialakítani, ezt nagyon várom már.

Hogyan látod a halászat, az akvakultúra jövőjét a jelenlegi globális igények és elvárások tükrében?

Ketten Anikóval (fotó: saját)

Az irányok pozitívak, látható, hogy Európában marokansan, de hazánkban is egyre jobban felértékelődik az akvakultúra. Egyre nagyobb jelentőséggel bír a K+F, igaz, hogy ez elsősorban a lazaciparra jellemző, de az eredmények egy része ide, a mi tógazdálkodási akvakultúránkba is be fog szűrődni. Azt gondolom, hogy ha nem is a legkedveltebb hal a ponty, de mindenképp van jövője és perspektívája, annak ellenére, hogy alapvetően szállkás halmak tartjuk, tartják Európában. Ezen lehet hogy ge-

netikailag kellene kezdeni valamit, kicsit hasonlóan mint ahogy most a harcsával is történik: összeállt egy jó csapat, termelők és profi genetikusok, bízom a sikerükben, és remélem, hogy nem is olyan sokára hasonlóképpen tudunk majd harcsát is termelni, mint a pontyot a kistavas tápos nevelése során.

A jövő szerintem a fenntartható a tógazdasági akvakultúra, de biztos vagyok benne, hogy a halliszt-halolaj alapú akvakultúráknak is komoly jövőképe van. Enni kell, és a fehérje igényt a hal tudja nagy volumenben biztosítani. Így a halászatra és akvakultúra szükség lesz a jövőben is!

Végül had jegyezzem meg, hogy roppant szerencsésnek tartom magamat, mivel a kezdetektől 2014-ig mindig volt mellettem egy „ÖREG”, tapasztalt kolléga, akiktől nem csak szakmát, hanem emberséget, munkához való hozzáállást is megtanulhattam. Radics Feri és Müller Tibor Szarvason, majd Fodor Barnabás Körömben, Imre bácsi Varsádon, a hivatalban Varga Laci bácsi és Bánáti András barátom és „cellatársam”, akik végigkísérték és támogatták a munkámat, csak hálával, tisztelettel és köszönettel tudok rájuk gondolni! És ha közvetlenül, napi szinten nem is dolgozunk, dolgoztunk együtt, rajtuk kívül is számos kolléga és barát segíti a boldogulást a zürös hétköznapokban.

Legtöbbünknek Jóska, többeknek egyre inkább Jóska bácsi

80

Bercsényi Miklós

Ebben a számban ugyanúgy, mint az előzőben is egy jubiláns halász kollégánk életútjáról írhatunk, tanulhatunk tőle, és köszönhetjük. Terjedelmi okokból sajnos nagyon le kell rövidíteni azt a sok érdekes – elsősorban szakmai – információt, amit egy beszélgetés keretében Jóskától megtudtunk. Szerencsére Jóska ma is igen aktív, eljár halászati rendezvényekre, és mint a MA-HAL tiszteletbeli elnöke továbbra is szívesen megosztja tanácsait, gondolatait az utódgenerációval.

Balogh József 1938-ban született református lelkész édesapa, és kántor-tanító édesanya gyerekeként Cegléden. Az általános iskolát Tápiószelén, a gimnáziumot pedig Cegléden végezte el. 1956-ban kezdte egyetemi tanulmányait a GATE-n, ahol 1960-ban általános mezőgazdasági mérnöki diplomát, 1965-ben pedig halászati szakmérnöki diplomát szerzett.

Jóska, az egyetemen már foglalkoztál hallal?

Balogh József a MA-HAL irodában 2018-ban

Abban az időben graduális halas képzés még nem volt, de az Állattani Tanszéken volt két oktató, Molnár Gyula és Széky Pál, akiktől sok érdekeset tanulhattam. Az egyetemi tanulmányaim alatt lehetőség nyílt a haltenyésztést fakultatív tárgyként felvenni, amelyet Woynárovich Elek vezetett, mint előadó és a félév után kollokválni kellett belőle.

Gyakorlati oktatáson is részt vettetek?

Ott akkor nem volt gyakorlat, de én azt még a végzés előtt elkezdtem. Már 1959-ben egy 6 hetes gyakorlaton vettem részt az Alsó-Somogyi Halgazdaság Simongáti halastavainál. Itt már megtanultam sok gyakorlati fogást. Megsúgom neked, hogy hálólófoltozást akkor se, meg később se vállaltam, de egy halászat megszervezésének gyakorlatát már ott megtanultam.

Első munkahelyed?

1960. augusztus 1-én kezdtem gyakornokként a Tolna-Baranya Megyei Halgazdaságnál Dombóváron. Itt dolgozott egy kitűnő, nagy tudású halas szakember is, Rimanóczy Endre, akiről akkor persze még nem tudtam, hogy egyik halászati tanító mesteremként egyszer majd az apósom lesz. A halgazdasághoz tartoztak akkor a Pellérdi, az Attalái és a Sumonyi tavak is. Dombóváron az első évben elsősorban üzemgazdasági kérdésekkel, termelési elemzéssel foglalkoztam. 1961-ben pedig kineveztek a Sumonyi tóegység üzemvezetőjének. Ez a tóegység 350 hold fölötti területű gazdálkodást jelentett. 1964-ben pedig visszakerültem Dombóvárra, ahol egy sokkal összetettebb feladatot kellett ellátnom. Az építés, a szállítás, a sertés és a baromfi ágazati munkák kerültek hozzám. Itt vettem feleségül Rimanóczy Etelkát, és itt született két fiunk Tamás és Zoltán is.

Akkor innen kezdve már keveset jutottál ki a halastavakhoz?

Hát igen, ez a munka már több telefont, telexet – akkor még nem volt se fax, se internet – és papírmunkát igényelt, meg több mozgást a telephelyek között, de a tavakhoz így is mindig kijutottam és a halászatokból, a mérlegelésekből is jutott számomra bőven. Az akkori sok mozgást, valamennyi kevés fizikai munkát is igénylő feladatok is talán hozzájárulnak ahhoz, hogy ma is jó egészségnek örvendek.

Amikor én először hallottam Rólad –még hozzá igazán elismerő véleményt - első főnökömtől, Tölg Istvántól, akkor Te már Bikalon dolgoztál.

Igen, miután a Halgazdasági Tröszt megszűnt, engem Zámbo István nevezett ki a Bikali Állami Gazdaságba ágazatvezetőnek, 1974-ben. Zámbo István egyébként egy ambiciózus, roppant becsületos és keményen dolgozó

Halmérlegelés Sumonyban, 1963

igazgatóm volt. Az ő igazgatása mellett és pár kolléga segítségével sikerült abban az időben egy olyan halgazdálkodási rendszert kialakítanunk, amely komoly fejlődést hozott a hazai haltermelésben.

Hogyan jött ez létre?

Volt akkor egy országos pályázat, ami egyebek mellett a halászat fejlesztésére is koncepciót várt. Erre mi is készítettünk egyet. Első díjat nem adtak ki, de a II. díjat mi kaptuk meg. Ez a koncepció, amit Zabó Árpád és Kaposvölgyi Otomár mellett Balogh József jegyzett egy termelési rendszerről szólt, de különös hangsúlyt kapott a halászat komplex gépesítése is. Érdekes módon olyan fejlesztéseket is tartalmazott, amelyek még ma is használatosak a halgazdaságokban. Ilyenekre példa

a válogatókocsi, a hipofízis fúró, vagy akár az önürítő etetőcsónak.

De miért hívták ezt Bikali Haltermelési Rendszernek?

Mivel a rendszer központja Bikalon volt, ezért ez az ország igen távoli vidékeiből is sok tagszervezetet magába foglaló szerveződés a Bikali Haltermelési Rendszer nevet kapta. Tudod, akkor volt az, hogy a magyar mezőgazdaság hatalmasat fejlődött. Nem csak a halászatban, de más ágazatokban is kezdett elterjedni a „termeltetés”. A halászatban ekkor még ugyan nem volt háztáji, de sok olyan kis szövetkezet, vagy akár állami gazdaság is volt ahol egy-egy részfeladatot jól el tudtak végezni, de egy teljes vertikumú haltermelésre nem vállalkozhattak. Ezeket a gazdaságokat megkerestük és felajánlottuk nekik azt, hogy ivadékkal, szaktanáccsal látjuk el őket, segítünk az értékesítésben, sőt esetenként a lehalászásban is, és az ivadékért csak akkor kell fizetniük, amikor az étkezési halat már eladták. Nagy fejlődést jelentett ez akkor.

Halászati Szövetkezetek Világszövetsége Budapesti Konferenciáján, 1996

Etával a szigetvári halfőző fesztiválon

Ennek a rendszernek a pénzügyi hátterét hogyan oldottátok meg? Hogy lehetett, hogy az ivadék árát, csak lehalászáskor fizessék ki? Mi történt, ha esetleg teljesen kipusztult valahol a hal?

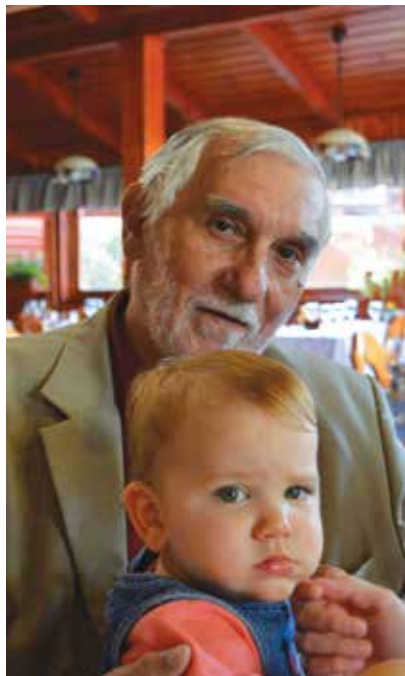
A rendszer alappillérei voltak a Bikali központnál a HALÉRT, amelyik az étkezési halat adta el, a TEHAG, mint az ivadékellátásért felelős, valamint az ÁGKER Kft. amelyik a banki, pénzügyi kérdéseket intézte.

Nagy üzlet lehetett ekkor a Közel-keleti halszállítás.

Hogyne. Sok ezer tonna halat, elsősorban növényevőt, főként busát szállítottunk kamionokkal Irakba. Az akkori időkben ez nagyon sok valutát hozott az országnak. A TERIMPEX folytatta ott a kereskedést, és magam is jártam ott velük tárgyalásokon. Szinte minden héten indítottunk Irakba kocsikat, volt, amikor többet is. A logisztika ekkor vált igazán komolyan veendő tényezőjévé a haltermelésnek. Sajnos az iraki-iráni háború véget vetett ennek a kapcsolatnak.

Leghosszabb, máig is tartó – bár már régen nyugdíjas lettél – munkád a halászati érdekképviseleti munka lett. Mikor kezdted ezt?

Csoma János 1987-ben hívott a HTSZ Szövetségbe, hogy segítsen a szakmai munkát. Ekkor itt szükség volt a gyakorlati ismereteimre és a széleskörű kapcsolataimra, mert a Szövetségből többen elmentek. Volt, aki külföldre ment dolgozni, volt, aki nyugdíjba vonult, és volt, aki más munkakört talált. Ide családotul jöttünk, én a Szövetségbe, feleségem pedig egy könyvtárba került. Itt kezdetben szakmapolitikai titkár helyettesi beosztásban dolgoztam, majd igazgató lettem. Megtanultam azt, hogy a különféle minisztériumi folyosókon, irodákban, rendezvényeken, hogyan tudom a legjobban érvényesíteni a halászság érdekeit.

Most a dédunoka a legkedvesebb

Büszke vagyok arra, hogy itt egy igen jó és ütőképes csapatot sikerült összehozni, és a rendszerváltás idején és azt követően – több iparággal ellentétben – sikerült magyar kezekben tartani a halászatot. Annak is nagyon örülök, hogy az érdekképviselet megerősítésében, a MA-HAL létrehozásában is fontos szerepet játszhattam. A számos rendezvényünk, mint a halfőző versenyek, részvételek az OMÉK-okon, valamint pályázati segítséggel megvalósuló fejlesztések jól szolgálhatták az ágazat fejlődését.

Tudom, hogy munkádat több kitüntetéssel honorálták. Ezek közül melyeket említenéd meg?

Talán három kitüntetést említenék: 2010-ben vehettem át aranydiplomámat Gödöllőn; 2011-ben Elismerő oklevelet és kitüntetést kaptam a GATE halászati oktatás és kutatás területén végzett tevékenységemért; 2018-ban pedig a Pro Aquacultura Hungariae díjjal tüntetett ki az agrárminiszter úr.

Kedves Jóska, mit üzennél a mai fiatal halasoknak?

Nehéz összegezni egy hosszú életpályát, de tanulságokat lehet levonni, mi az tehát, amit megtanultam: a gazdálkodásnak három fő kritériuma van; a működtető ember; a közgazdasági és természeti környezet; valamint a tárgyi és pénzeszközök.

Legfontosabbnak az emberi tényezőt tartom, e nélkül ugyanis a gazdaság működésképtelen. Ezért a munkatársaimat mindig körültekintően választottam ki, és igyekeztem gondoskodni az utánpótlásról, mert minden munkahelyemen gyakornokokat is foglalkoztattam.

A munkatársak kiválasztásában segített Robert Frost egyik gondolata: „A világ tele van készséges emberekkel, az egyik fele kész dolgozni, a másik fele kész hagyni őket.” A munkatársaimat természetesen „a kész dolgozni” csoportból igyekeztem kiválasztani.

A közgazdasági és természeti környezet egyik legnehezebb kérdéskör. Ha valaki erre panaszkodik, hivatkozik, nem sokat ér vele. Legyőzni csak úgy lehet, ha alkalmazkodunk hozzá. Ehhez jó szakmai felkészültség és a szakmán túl bizonyos „világlátás” szükségeltetik. A tárgyi és pénzügyi feltételek, ha az előzőekben felsorolt két kritériumot jól kezeljük, biztosan megeremthetők.

Kedves Jóska!

Nagyon köszönjük azt a sok munkát és szeretetet, amivel ezt a kis ágazatot segítetted. Remélhetőleg még sokáig számíthatunk rád. Jó egészséget és sok boldog születésnapot kívánunk a Halászat minden olvasója és a halászat minden művelője nevében.

Terjed a Tiszában a leánykancér (*Rutilus virgo*)

Harka Ákos

Az egyedenként 10 000 Ft természetvédelmi értékű leánykancér a Duna vízrendszerének endemikus hala. Régebben nálunk inkább csak a Dunából, a Rábából és a Drávából fogták, de egy kisebb állománya ismert volt Magyarország északkeleti részén, a Vásárosnamény feletti Tisza-szakaszon és a Túrban is. Később a szlovák határnál a Bodrogból is előkerült egy példány, amely valószínűleg a Latorcában megerősödött populációból érkezett, majd a Tisza lejjebb eső szakaszairól is előkerült.

Előbb Vásárosnamény és Záhony között észlelték, majd a Záhony és Tokaj közötti szakasz három pontján. Ezekről délre sokáig ismeretlen volt a faj, ám 2016-ban Sallai Zoltán már a Tisza-tó alatt, Tiszaroffnál is fogott egy példányt. A terjedés újabb bizonyítéka 2018. július 12-én került elő, mikor is Veres Dániel a Tisza szolnoki szakaszán fogott egy körülbelül 30 centis, 60-80 dekás-

A Szolnokon fogott leánykancér (Jakab Tamás felvétele)

ra becsült leánykancért. A halról fénykép is készült, melyet megerősítés céljából megküldött a haltani társaság Facebook-oldala szerkesztőinek. Íme, egy újabb példa arra, hogy milyen segítséget nyújthatnak horgászaink halfaunánk aktuális állapotának feltárásához.

Paduc (*Chondrostoma nasus*) és márna (*Barbus barbus*) a Tisza-tó abádszalóki medencéjéből

Nyeste Krisztián, Gyöngy Martina

A kiskörei duzzasztómű 1973-as üzembe lépése óta a felvízi Tisza-szakaszon lecsökkent az áramláskedvelő faunaelemek aránya a duzzasztást megelőző időszakokhoz képest. Az áradásoknak, valamint a 2014-ben megépült hallépcsőnek köszönhetően azonban szórványos előfordulási adata számos reofil faunaelemünknek ismert a folyóból, ám az elsősorban állóvízi élőhelyekben bővelkedő tározótérből ennél is ritkábban kerülnek elő.

2018. június 15-én egy Hans Grassl IG 200/B típusú elektromos halászgéppel végeztünk faunisztikai vizsgálatot a Tisza-tó abádszalóki medencéjének part menti kövezése mentén (koordinátái: N47°28'31.3", E20°33'42.4"), mely során a paduc (*Chondrostoma nasus*) egy, valamint a márna (*Barbus barbus*) két, tenyérynyi egyedét azonosítottuk. Az említett reofil halfajoknak mindeddig tudomásunk szerint nem volt publikált előfordulási adata a Tisza-tó tározóteréből. Habár a korábbi évek faunisztikai vizsgálatai, valamint a horgászfogások alapján évente egy-két példány előkerü-

Fiatall paduc a Tisza-tó abádszalóki medencéjéből (Nyeste Krisztián felvétele)

léséről van információnk, ezek mindegyike a duzzasztott Tisza folyóból származik.

Mintavételi helyszínünk közvetlen közelében található a Nagykunsági-főcsatorna kezdeti zsilipje, mely irányába az abádszalóki medence felől folyamatos a vízáramlás a vegetációs periódus során. Eredményeink alapján úgy tűnik, hogy az áradások során, valamint a hallépcsőnek köszönhetően a felvízre jutó áramláskedvelő fajok egy része a tározóter sodrottabb élőhelyeire is eljuthat.

Újabb magyar bucó (*Zingel zingel*) a Zagyva középső szakaszáról

Harka Ákos

Bő évtizede annak, hogy a Zagyva középső, Jászberény és Jásztelek közötti szakaszáról - sok évtizedes kihagyást követően - magyar bucót sikerült fogni. Fokozottan védett halunk 2007. évi megjelenéséről a Halászat 2008. évi 2. számában Szepesi Zsolt és Harka Ákos adott hírt. Az örömteli eseményt a víz oxigéntartalmának növekedésével magyarázták a szerzők, ugyanis 1991 és 2005 között az oldott oxigén mennyisége 8-ról 10,5 mg/l-re emelkedett a folyóban. Az észlelések alapján azt is valószínűsítették, hogy a fajnak egy kisebb populációja él itt, ám újabb fogásokról mindeddig nem tudunk.

A közelmúltban azonban az Országos Parti Pergető Bajnokság döntőjén részt vevő Sári János versenyhorgásztól üzenet érkezett társaságunk Facebook-oldalára. Ebben arról értesített, hogy a Zagyva Jászberény és Jásztelek közötti szakaszán 2018. szeptember 8-án megtartott versenyen egy gyönyörű magyar bucót sikerült fognia, amelyről az egyik versenybíró fényképet is készített. Sajnos pontos méretet nem tudott közölni róla, mert

A Sári János által fogott magyar bucó

arra törekedett, hogy a halat mielőbb visszaengedje a folyóba. Futott még egy kósza hír a versenyen, hogy talán más is fogott magyar bucót, de informátorunk azt nem látta, és fotó sem készült róla. Ettől függetlenül a mellékelt fénykép önmagában is megerősíti, hogy a Zagyva középső szakaszán egy stabil kis populációja él a fajnak.

Garda (*Pelecus cultratus*) és paduc (*Chondrostoma nasus*) a Nyugati-főcsatornából

Halasi-Kovács Béla, Nyeste Krisztián

2018. október 7-én a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a Nyugati-főcsatorna több szakaszán végeztünk halfaunisztikai vizsgálatot. A vízfolyás felső, tiszavasvári szakaszán (EOV X: 295538 EOY: 819951) a garda (*Pelecus cultratus*) és a paduc (*Chondrostoma nasus*) egy-egy adult egyedét fogtuk.

A garda (*Pelecus cultratus*) egy adult példánya (Halasi-Kovács Béla felvétele)

Az említett fajok jelenléte a tiszalöki Tisza-szakaszon, valamint a Keleti-főcsatornából is ismert, azonban előfordulásukról az utóbbiból kiágazó Nyugati-főcsatornából nem volt tudomásunk. A mesterségesen létesült alföldi csatornák vizsgálatait azt jelezték, hogy a keresztzárások gyorsabb folyású alvízi szakaszán az áramlást kedvelő faunaelemek rendszeresen előfordulnak. Ezek alapján megállapítható, hogy az azokat tápláló természetes víz-

folyásokból az áradások következtében számos halfaj egyede sodródik le, és a reofil halak az ilyen gyorsfolyású szakaszokon megfelelő élőhelyet találhatnak. Így ezek a mesterséges csatornák nemcsak az öntözési funkció tekintetében, hanem halélőhelyként is fontos szerepet töltenek be. Kérdéses ugyanakkor az, hogy az említett fajok e vízfolyásokban önfenntartó populációkat alkotnak-e, vagy csak elszórtan fordul elő néhány példányuk.

Határokon átnyúló együttműködésre van szükség a nagy kárókatona helyzet javítása érdekében Európában

Réczey Gábor, Udvari Zsolt, Tóth István Gábor, Lengyel Péter

Annie Schreijer-Pieri és Werner Kuhn európai parlamenti képviselő elnöklésével 2018. október 9-én megrendezésre került a „Cormorant: management needed across the borders” elnevezésű munkaértekezlet Brüsszelben. A munkaértekezleten az Európai Parlament képviselői szólaltak fel, valamint dán, svéd és német szakértők tartottak előadást a nagy kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) populáció jelenlegi helyzetéről, a populáció okozta károkról és a problémák lehetséges megoldásáról.

Az értekezlet kezdetén Werner Kuhn levezető elnök elmondta, hogy évek óta napirenden van a nagy kárókatona kérdés az Európai Bizottságban, de egyelőre nem sikerült megoldást találni a halászokat és horgászokat is egyaránt érintő madárkárra. Annie Schreijer-Pieri megjegyezte, hogy az Európai Parlament már 10 évvel ezelőtt felhívta a figyelmet arra, hogy lépni kell a nagy kárókatona kár enyhítése érdekében, ugyanakkor az Európai Bizottság nem tett még érdemlegeset a termelőkkel kezdeményezett dialóguson kívül. Véleménye szerint ennél hatékonyabb fellépésre van szükség. Fontosnak tartja, hogy az EP-nek fel kell lépnie, hogy az akvakultúra termelőinek segítsen. Mint holland politikus megjegyezte, hogy már az Északi-tenger akvakultúra telepein is komoly gondokat okoznak a kormoránok. Norica Nicolai román EP-képviselő a hazájában tapasztalható példából kiindulva

forrás: <https://pixabay.com/>

figyelmeztetett az európai kormorán kár újabb szintre emelkedésére. Már a Duna-delta vidékén is komoly gazdasági károkat okoznak, és a kereskedelmi halászatot is súlyosan károsítják a kárókatonák.

Niels Jepsen, a dán Vízi Erőforrások Nemzeti Intézetének szakértő-kutatója elmondta, hogy Dániában folyamatosan nő a nagy kárókatona kolóniák száma, kolóniánként 15 000 - 250 000 db-ra tehető az állomány nagysága. Hozzátette, hogy 800 akvakultúra farm van Dániában, elsősorban ott okoznak komoly károkat a madarak. Ugyanakkor inkább a horgászok és a rekreációs halászok panaszkodnak a növekvő madárkárra. A lazacra, az angolnára és a pisztrángra gyakorolt hatását már több tanulmányban vizsgálták. Egy a tanácskozáson bemutatott videóval prezentálta, hogy a nagy kárókatonák képesek folyókat is lerabolni, ami elsősorban az anadrom fajokra, illetve azok tenger felé tartó ivadékaira van végzetes hatással. Ezzel a problémával csak 2009 után találtak először. Egyes folyószakaszokon 80%-os halpusztítás köthető a kormoránokhoz.

Megjegyezte, hogy nehéz továbblépni ezen a területen, mert összetett ügyről van szó. Mára a nagy kárókatona a legfontosabb állomány szabályzó tényezővé vált több halfaj esetében is. Nehezíti a megfelelő menedzsment terv kidolgozását, hogy elsősorban bizonyítani kell hozzá a veszteséget, amire nem lehet megfelelő módszert találni. Nincsenek olyan tanulmányok, amelyek megbirkóznak azzal a feladattal, hogy a kormoránok számának nagymértékű éves ingadozását, miként lehet feldolgozni.

Markus Lundgren, Niels Jepsen, Werner Kuhn, Annie Schreijer-Pierik, Norica Nicolai, Micheal O'Briain, Olaf Linder

Nagy kárókatona (*Phalacrocorax carbo*) költőpárok száma Dániában a 1975-2018. években

Statistikai becslésekre van szükség, az viszont nem kielégítő ebben az esetben. Szintén kérdés, hogy ki fogja finanszírozni ezeket a tanulmányokat, lehet-e ezekre támogatást kapni.

Összefoglalásul elmondta, hogy a magas kártétel mind a halastavakon, folyókon és tengereken jelentkezik. Hozzátette, hogy 350 engedélyt adtak ki madárkilövésre, elsősorban horgászegyesületek számára. Mindez azonban nem vezet megoldáshoz, a kormorán új kolóniákat alapít, így közös EU terv kidolgozására van szükség a károk mérséklésére.

Markus Lundgren, a Svéd Sport-horgászati Egyesület nevében elmondta, hogy eddig három alapvető gonddal kellett megküzdeniük az északi országokban a természetesvízi halállományoknak: a nagyszámú víz-erőművekkel, a túlhalászattal és a Balti-tenger rossz vízminőségével. A nagy kárókatona kár mindezeket túl okoz az elmúlt években komoly gondokat. Példaként elmondta, hogy 1992-ben fedezték fel az első kormorán kolóniát a svédországi Roxen-tavon. A fogások lecsökkentek, a halászok elvándoroltak. A tóban az ajánlott kifogható halmennyiség 3,5 kg/ha, az engedélyezett kereskedelmi halászat 0,85 kg/ha, a kormorán ezzel szemben 7,5 kg-ot vesz ki hektáronként naponta.

Álláspontja szerint hiányzik a tagállami összefogás, ezért regionális együttműködésre van szükség. Azt szeretné, hogy a halaikat megvédhessék, melyhez hatékonyabb fellépésre van szükség uniós szinten is.

Olaf Lindner, a Német Horgász Szövetség nevében elmondta, hogy 1980 óta jelentősen nőtt a nagy kárókatona állomány egész Európában. Évente 25 ezer új fészket találnak, miközben 25 ezer kormoránt lőnek ki ugyanennyi idő alatt. Mindez azt mutatja, hogy a Bizottság irányelve és a lehetőség a derogációra nem megoldás.

Alapvetően az 1992-ben Rio de Janeiro-ban, minden EU tagállam által aláírt Convention on Biological Diversity (CBD) kell, hogy a kiindulási pont legyen, amely alapján minden ország megvédheti a saját természeti

értékeit. Alapvető gond, hogy minden évben nő a kilőtt kormoránok száma, csökken a kifogható halmennyiség, csökken a halgazdaságok száma és nőnek a költségek. Tarthatatlannak nevezte, hogy a halászoknak a védekezési munkák 30%-át a kormorán elleni intézkedésekre kell fordítani. Véleménye szerint konkrét kormorán menedzsment terv kidolgozására van szükség.

A szakértők egyetértettek abban, hogy a nagy kárókatona „kedvező védekezési helyzetét” fenn kell tartani, ahogy azt a madárvédelmi irányelv előírja, de a meggyengült halállományok és a fenyegetett halfajok is védelmet igényelnek. Az EAA (Európai Horgászok Szövetsége) és az EFTTA (Európai Halászati Kereskedelmi Szövetség) páneurópai gazdálkodási terv kidolgozására szólít fel, hasonló módon, amint azt az Európai Parlament tíz évvel ezelőtt már megtette.

Az Európai Parlament képviselői, valamint a nemzeti szakértők előadásaira a Bizottság részéről Michel O'Brien reagált. Elmondta, hogy az Európai Parlament állásfoglalásának alapján indult meg 10 évvel ezelőtt az egyeztetés az ágazat szereplőivel. Azóta is tettek már

lépéseket, hogy a 2009/147/EC irányelvet végrehajtsák a tagállamok. A nagy kárókatona jelenleg az irányelv I. mellékletében szerepel, de amennyiben a tagállamok kérik, abban az esetben a II. mellékletbe is felvehető.

Hozzátette, hogy a Bizottság sokat tett azért, hogy az irányelv biztosította derogációs rendszer elérhető legyen és végrehajtható a tagállamok részére. Az eszközök rendelkezésre állnak, több kutatást is végeztek. Ez alapján vannak olyan tagállamok, amelyek jól alkalmazzák a derogációs rendszert, például Franciaországban évente 50 ezer kormoránt lőnek ki. Ez a lehetősége minden tagállamnak megvan. A helyzet összetettségét megértette, a Bizottság részéről nyitottságot mutatott, hogy a problémát jobban megismerje.

Zárszóként a FEAP (Federation of European Aquaculture Producers) képviselője javasolta, hogy a tagállamok közösen lépjenek fel, közös nyilatkozatot adjanak ki. Egyértelművé kell tenni, hogy mit akarnak a tagállamok megváltoztatni, és azt is, hogy az intézkedéseket a Bizottságtól várják.

A Halászat Szerkesztőbizottsága legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy a tisztelt Olvasók tájékoztatása érdekében újra útjára indítja a „Hazai lapszemle” rovatot. E rovat nagy múltra tekint vissza és utoljára 2010-ben jelent meg lapunk hasábjain. Rovatfelelőse volt Pöschl Nándor 1965 és 1987 között a haláláig, majd 1987-1988-ban Németh László, 1988-1990-ben Simon Melinda, legutóbb 1991 és 2010 között kereken húsz évig Dr. Dobrai Lajos, aki a Halászat felelős szerkesztői tisztségét is betöltötte egykor. E rovat hagyományait szeretnénk ápolni és folytatni a 2018-ban újraindult rovatval. Újtásként a lapszemle írásai között az internetes hírportálok termékei is szerepelnek. Az újraindulás utáni harmadik hazai lapszemlét olvashatjuk.

■ Szeméttel teli akváriummal sokkolják a látogatókat. Hulladékkal szennyezett akváriumot állított ki a pécsi állatkert, hogy így hívja fel a figyelmet a tengerekbe, óceánokba kerülő szeméttel járó veszélyekre – adja hírül a Fejér Megyei Hírlap. Az akváriumon olvasható információ szerint a világ óceánjaiba naponta egyebek mellett kétmillió cigarettacsikk, több mint egymillió műanyag palack, 600 ezer szívószál és egymillió műanyag zacskó kerül. Az állatkert Siptár Dávid ügyvezetőt idézve hangsúlyozta: az állatkerteknek a szórakoztatás mellett feladatuk az oktatás, a természetvédelem, a fajmegőrzés fontosságára való nevelés, valamint a látogatók szemléletének formálása is. (*Fejér Megyei Hírlap – 2018.08.22.*)

■ Fénysorompót kapnak a dunavirágok. Fénysorompóval segítenének az ELTE és az MTA kutatói a dunavirág nevű kérészfaj egyedeinek rajzás közben a víz felszíne fölött maradni, hogy a védett rovarok ne az aszfaltozott utakra rakják le petéiket. A hidak vagy folyópartok világító fényforrásaihoz vonzódnak és azok körül órákig rajzó dunavirág egyedek különleges „tánca” ebben az évben meglehetősen korán, már július végén, augusztus elején megindult, és több helyszínről jelentettek látványos kérészrajzást a Dunán, illetve az Ipolyon – olvasható az ELTE honlapján. A dunavirág védett kérészfaj, természetvédelmi értéke tízezer forint. Az 1960-as évek után a víz szennyezettsége miatt évtizedekre eltűnt a Dunából. 2010 utáni visszatérése a vízminőség egyértelmű javulására utal, ám egy eddig nem vizsgált összetett ökológiai csapdára is fény derült. A nőtény kérészek a párosodás után úgynevezett kompenzációs repülésbe kezdenek, aminek során a folyó középvonala felett, a folyás iránnyal szemben repülnek néhány kilométert, mielőtt lerakják petéiket. Repülésüket a vízről visszavert, vízszintesen poláros fény vezérli. Ha útjukat egy híd keresztezi, annak tükröképe eltűnteti e folytonos poláros jelet, ezért a kérészek megszakítják kompenzációs repülésüket. Mivel a dunavirágok rajzása sötétedés után történik, a hidak és a part közúti lámpái magukhoz vonzzák a kérészeket, ahol azok kifáradva a lámpák alatti aszfaltútra szállnak le. Ezt tévesen víznek érzékelik, és petéiket az aszfaltútra rakják, ahol azok kiszáradva elpusztulnak. A kutatók szerint mivel rajzaskor egy adott helyszínen sok millió

egyed lehet érintett, a természetvédelmi kár hatalmas. Az elpusztult kérészek tetemei síkos réteget alkotnak, ami balesetveszélyes. Megoldásként az ELTE Természetudományi Kar Biológiai és Fizikai Intézetének, valamint az MTA ÖK Duna-kutató Intézetének munkatársai egy olyan fénysorompó kialakításán dolgoznak, amely a kérészeket a víz felszíne fölött tartva megakadályozza, hogy a kérésztömeg a folyót elhagyva a part menti vagy a hídon lévő közlekedési lámpákhoz repüljön. Az első éles fénysorompórendszer kiépítése 2019-ben, Tahitótfalunál várható. (*Lokál extra – 2018.08.23.*)

■ Rétté változtatta a rucaöröm a mártélyi holtágat. A Délmagyarország tájékoztatása szerint a mártélyi holtág jó harmadát ellepte a rucaöröm, így a holtág kinézetre olyanná vált, mint egy szép zöld rét, ahol rövidre kaszálták a füvet. „A holtág területe mintegy 46 hektár. Ennek körülbelül egyharmadát lepte el a rucaöröm az elmúlt napokban. Előfordult már, hogy ennél nagyobb területet borított a rucaöröm, de még az sem okozott problémát a víz minőségében. Idén nyáron, mint ismeretes, problémát okozott a kékalga. Most, hogy a rucaöröm leárnyékolta a vizet, ezzel, úgy tűnik, elnyomta a cianobaktériumokat. Horgászegyesületünk folyamatosan figyeli a vizet. Szerencsére a halak nem pusztulnak a rucaöröm miatt” – tájékoztatott Kulcsár Szabolcs, a Mártélyi Horgászegyesület elnöke. Kiemelte, hogy védett növényről van szó. Kulcsár Szabolcs elmondása szerint a gyérítést ilyen borítottság mellett csak géppel lehet megoldani. Mint mondta, idén már nem lesz gyérítés, de ha szükségessé válik és a nemzeti park igazgatóság engedélyezi a gépi gyérítést, megpróbálják megszervezni. Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság szakemberei augusztus 15-én vettek vízminőség-tajékoztatást a mártélyi holtágból. Vidács Lívia, az ATIVIZIG vízminőség-védelmi referensének tájékoztatása szerint a mikroszkópos vizsgálatok eredményei azt mutatták, hogy a cianobaktériumok száma csökkent, a potenciális toxintermelő fajok visszaszorultak, melyhez az Igazgatóság által végzett vízkormányzás és vízáramoltatása mellett valószínűleg a rucaöröm árnyékoló hatása is hozzájárult. (*Délmagyarország – 2018.08.23.*)

■ Minden rekordot megdöntöttek a PET-kalózok. Minden eddiginél többen vettek részt az idei VI. Tiszai PET Kupán. A nagytakarítást ez évben Szatmárcseke és Tiszamogyorós között rendezték, s minden eddigi rekordot megdöntöttek: a 74 kilométeres túrán több mint tíz tonna hulladékot gyűjtöttek össze az önkéntesek és a benevezett csapatok – tudósít a Kelet-Magyarország. „Már a nevezési időszak elején sejtettük, hogy rekordlétszámmal számolhatunk. Az önkormányzati, céges, baráti és civil csapatok 21 hulladékból készült hajóval, 400 fős legénységgel és 50 kenuval takarították egy héten át a védett ártéri erdőket, a közel 40 önkéntes pedig a több mint tíztonnás rekordmennyiség szétválogatásáért és hasznosításra előkészítéséért volt felelős” – tájékoztatta a lapot Hankó Gergely, a PET Kupa környezetvédelmi szakértője, az egyik szervező, a Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetsége ügyvezetője. Az esemény fő célja a Tisza megtisztítása, de élen kellett járni a tömörítésben, jól kellett szerepelni az ügyességi, gyorsasági számokban, a kulturális kvízben, s a PET-a Sztárban is olyan előadásokat volt érdemes bemutatni, melyek lenyűgözik a gyerekekből álló zsűrit. A kiélezett versenyt végül a JoinTisza legénysége nyerte meg, akik négy kontinens nyolc országából – India, Marokkó, Amerikai Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Szerbia, Szlovákia, Olaszország, Norvégia – érkeztek a Felső-Tiszára, hogy vízügyi, hulladékos és marketing-szakértelmükkel segítsék az összefogást. A második a Tilos Rádió hajója lett, a harmadik pedig az Obi van Kenubi és a Papilio csapata, így a kupa történetében először kárpátaljaiak is felálltak a dobogóra. Az idén sem maradhatott el a szakmai program. Egy halgazdaságokban, víziközmű-cégeknél előszeretettel használt, innovatív műszer pontos és hiteles képet adott a Tisza vízminőségéről, a másik érdekesség a felszíni vizekben található műanyagok felületén megtelepedő mikrobaközösségek feltérképezését kutató projekt volt. Az összegyűjtött hulladék közel fele hasznosításra alkalmas, ezért az önkéntesek zsákról zsákra válogattak, szelektáltak és tömörítettek. „Folyamatosan keressük az innovatív újrahasznosító cégeket, így akadunk a tengeri, folyami hulladékok újrahasznosítására specializálódott holland „Plastic Free Ocean” projektre, amelynek köszönhetően akár irodabútorként is végezhetik a tiszai palackok” – említette a környezetvédelmi szakértő. *(Kelet-Magyarország – 2018.08.23.)*

■ Jet skivel keverték oxigént a tóba. Tömeges halpusztulás történt a pilisvörösvári Nagy-tóban – derül ki a helyi horgászegyesület honlapjáról. Az önkéntesek a NÉBIH által biztosított konténerbe pakolták az oxigénhiány miatt elpusztult halakat. A Katasztrófavédelem mintavétellel végrehajtott vizsgálatából kiderült, hogy a víz nitráttartalma megfelelő, de a víz oldott oxigéntartalma csak 2,33 mg/liter volt, míg az ideális 6,5 mg/liter lenne, a 4 pedig már kritikusan alacsony értéknek számít. A halpusztulás miatt a Nagy-tavon általános horgászati ti-

lalmat rendeltek el. A tó oxigéntartalmának helyreállítása érdekében a hatóság küldött egy levegőztető vízforgatót, melyet üzembe is helyeztek, illetve jet skit is bevetettek a vízmozgatás érdekében. Hazánkban a halastavak számára augusztus második fele az egyik legkritikusabb időszak, ugyanis ilyenkor a tavaknak magas a szervesanyag-terhelése, amely a nagy melegben könnyen oxigénhiányt idézhet elő. A fotoszintézis hatására a vízben lévő algák nappal ugyan oxigént termelnek, éjszaka viszont megfordul a folyamat és oxigénfogyasztóvá válnak. Ilyen esetben egy motorcsónakkal vagy jet skivel történő vízmozgatás a tóiszapban lévő gázok felszabadításában is hatékony segítség lehet. *(faktor.hu - 2018. 08. 29.)*

■ Megfiatalítják Hajdú-Bihar „fő folyóját”. Hatvan-két év után megérték a rekonstrukcióra a Keleti-főcsatorna vízkezelő műtárgyai. A Hajdú-Bihari Napló tájékoztatója szerint az 1956-ban átadott főcsatornának ez az első műtárgy-nagyrekonstrukciója, amelynek eredményeként biztonságosabban működhet Hajdú-Bihar „fő folyója”, és várhatóan újabb hat évtizedig zavartalanul tudja teljesíteni funkcióit. E funkciók közé tartozik a mezőgazdasági, ipari, ökológiai és ivóvíz-szolgáltatás, emellett kelet felől szükség esetén befogadja a belvízelvezető csatornák vizét, nyugat felé táplálja az öntözőrendszereket és a halastavakat, és persze pihenést nyújt árnyas fákkal övezett partja. „A Keleti feladata, hogy a Tiszából, az Alföld vízhiányos területein keresztül a Körösök vidékére juttasson vizet, biztonságossá téve ezzel az aszályos területek növénytermelését. Tervezését 1935-ben kezdték és 1954-ben fejezték be, miközben 1941-ben már elkezdték az építését. Ezt azonban megakasztotta a világháború, és 1951-ben folytatták, mégpedig modern gépekkel. A nyomvonalát a térség domborzati viszonya határozta meg. Tiszalöknél ágazik ki a Tiszából a csaknem öt kilométer hosszú bevezető csatorna, ebből Tiszavasvárinál kezdődik a Keleti-főcsatorna, és 98 kilométer után a Kállóval Bakonszegnél egyesülve ott torkollik a Berettyóba. Terv volt még, hogy továbbépítik a Körösök vidékéig, ez azonban nem valósult meg” – mondta el Radácsi Gábor, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság Hajdúszoboszlói Szakasz-mérnöksége szakasz-mérnök-helyettese. Érdekességként hozzátette, hogy a Keleti-főcsatornát hajókkal járható vízi útnak tervezték, jelenleg Balmazújvárosig másodrendű vízi útként szerepel. Hajózásra azonban ténylegesen nem alkalmas a Keleti, a Tiszavasvári beeresztő kivételével a műtárgyakat nem építették ki a hajók átbocsátására, a hidak egy része alacsony, illetve a partvédelem sincs megoldva, és persze a partján lévő mintegy 1700 ingatlan tulajdonosa sem biztos, hogy örülne a hajóforgalomnak. „A hajdúszoboszlói és a bakonszegi műtárgyunkat elbontottuk, helyette újak épülnek, a tiszalökit, a tiszavasvárit és a balmazújvárosit pedig megújítjuk. A tiszavasvári beeresztő 4,7 kilométeres szakaszát kikotorjuk, a vízáteresztő képesség visszaáll az átadáskori, tervezett állapotra. Erre szükség is van, hiszen folyamatosan nő az öntözővíz iránti

igény. Vasváriban az épületet és a gépészetet is felújítjuk. Tiszalöknél uszadékterelő mű épül, igaz, az volt eddig is, de ez jobb lesz. A balmazújvárosi buko gépészete újul meg. Kotorjuk a K7-főcsatornát, a bevezető és végpontja műtárgyait felújítjuk” – ismertette Radácsi Gábor a felújítás részleteit. A felújítás tervezése 2007-ben kezdődött, megvalósítása pedig a Komplex Tisza-tó projekt részeként, mintegy 3 milliárd forintból történik. *(Hajdú-Bihari Napló – 2018. 09. 24.)*

Idén csökkenhet a haltermelés. Néhány százalékkal csökkenhet idén az évente 24 ezer tonnát kitevő haltermelés, az ágazat árbevétele a tavalyihoz hasonlóan 13,5-14 milliárd forint körül alakulhat – mondta a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MAHAL) szóvivője az MTI-nek. Lévai Ferenc szóvivő, az Aranypony Zrt. vezérigazgatója hozzátette, hogy a csökkenés hátterében elsősorban a kormoránok téli kártétele és a tavaszi belvív okozta károk állnak. Emlékeztetett, hogy mind az ágazat, mind az agrártárca törekszik a hazai halfogyasztás ösztönzésére. Jelenleg az egy főre jutó halfogyasztás évente 6 kilogrammot tesz ki, amely messze elmarad a 25 kilogrammos uniós átlagtól. A szóvivő kitért arra is, hogy a magyar vásárlók még mindig a húsvéti és a karácsonyi időszakban keresik legjobban a halakat, és egyre inkább nő az igény a feldolgozott, illetve konyhakész halászati termékek iránt. *(Profitline.hu – 2018.10.09.)*

Mikroműanyagok a hazai vizekben. A WESSLING Hungary Kft. társadalmi felelősségvállalás keretében felmérte a Tisza, a Tisza-tó, az Ipoly, a Rába és a Duna mikroműanyag-szintjét. Az eredményeket egy tudásbázisban összesítette a cég a <https://mikromuanyag.hu> oldalon. Évente 300 millió tonnányi műanyagot termelünk ki világszerte, ami hatalmas szám. Ennek csupán mintegy 10 százalékát hasznosítjuk újra, a becslések szerint évente több százezer tonna hulladékként végzi környezetünkben. Magyarország 2015-ben több mint 1,6 millió tonnás termeléssel vette ki ebből a részét. A műanyag nagy része nem bomlik le, hanem apró részecskékre esik szét. Az 5 milliméternél kisebb darabokat nevezzük mikroműanyagoknak, melyek egyebek mellett beszivárognak természetes vizeinkbe is. A 2000-es évek óta kerültek a kutatások középpontjába, és élettani hatásuk máig nem egyértelmű. Az egyik fő probléma, hogy kémiai összetételüknél fogva jó kötőanyagok, ami könnyű tapadási felületet jelent a különböző szennyeződéseknek – amik aztán velük utaznak tovább a táplálékláncon. A szakértők kiemelik, hogy a felszíni vizek nem jelentenek közvetlen veszélyt az emberre, és a pánikgombot sem kell még megnyomnunk. Nyugodtan fürdőzhetünk, ihatunk vizet, elenyésző mennyiségű mikroműanyag jut be szervezetünkbe. A hatások hosszú távon, illetve a mennyiség növekedésével jelenthetnek problémát. A WESSLING Hungary Kft. marketingvezetője, Szunyogh Gábor az Észak-Magyarország című

lapnak elmondta, hogy 2017-ben kezdték el itthoni vizeink vizsgálatát a Tiszán rendezett PET-kupa során. A vízben talált mikroműanyag mennyisége nagyjából az európai átlagnak felelt meg – ismertette az eredményt. Ezt követően vizsgálták a Tisza-tavat, majd a Dunát és annak mellékfolyóit. Az Ipolyban 1,7 mikropasztikrészecskét találtak köbméterenként, amely alacsony eredménynek számít, és azzal magyarázható, hogy a folyó természetvédelmi területen halad át, elkerülve a nagyvárosokat és a velük járó szennyeződésekkel. A Rábában ez a szám már köbméterenként 12 darabra ugrott fel, amit Szunyogh Gábor azzal magyaráz, hogy ipari területeket érint az útvonala. Ez a szám még mindig nem számít kiugróan magas adatnak. Mindezekkel szemben a Duna mikroműanyagokkal erősen szennyezett a maga 50 darab részecskéjével köbméterenként. Ugyanakkor hozzá kell tenni, hogy a Duna egy nagyon hosszú folyó, amely távolság bőven nyújt lehetőséget a szennyező anyagok bekerülésére. Jó kontrollpont volt, hogy a Duna vizét megvizsgálták Budapest előtt és után is, hogy kiderüljön: a városon átfolyva mekkora szennyeződés kerül bele. Az 50 darabos részecskeátlag ebből a két ponton vett mérési eredményből jött ki. A főváros előtti szakaszon 45 mikroműanyag volt egy köbméter vízben, míg utána ez a szám 55-re nőtt. „Kimutathatóan hozzáadnak a városok a szennyezéshez” – fogalmazott Szunyogh Gábor. Összegzésként elmondta, hogy bár kimutatták a mikroműanyagokat az említett vizekben, nem beszélhetünk átfogó kutatásról, ami tudományosan megbízhatóbb eredményeket ad. „Komoly következtetéseket nem vonhatunk le. Annyi bizonyos, hogy van mikroműanyag a vizeinkben, és látjuk, hogy nagyjából milyen arányban” – összegezte az eredményeket, majd kiemelte, hogy foglalkoznunk kell a problémával. *(Észak-Magyarország - 2018. 10. 19.)*

Tizenkét különös tartállyal óvnák meg a Balaton élővilágát. A tihanyi apátságtól nem messze tizenkét, első látásra rejtélyes szerepet betöltő tartályt építettek – tudósít az origo.hu. Laikus szem számára egyszerű víztározóknak tűnnek, pedig valójában izgalmas folyamatok zajlanak bennük. Mindegyikük egy-egy önálló univerzumot jelent a beljük telepített életközösségek számára. A közép-kelet európai régióban elsőként létesített magyar mezokozmoszt október 24-én avatták fel az MTA Ökológiai Kutatóközpont munkatársai. A „mezo” jelző a rendszer méretére utal, a mikroközmosztól különbözteti meg. Tulajdonképpen egy valóságos ökoszisztémát modellező mesterséges rendszerről beszélhetünk. A mezokozmosz-rendszerben végzett vizsgálatok egyfajta átmenetet képeznek a terepi és a laborkísérletek között. A rendszert bemutató Dr. Boros Gergely, az MTA Ökológiai Kutatóközpont tudományos főmunkatársa szerint a mezokozmoszban dolgozni nem olyan, mintha egy teljesen természetes közegben tevékenykedne az ember, viszont a laboratóriumok zárt és jelenösen kevesebb lehetőség

biztosító világánál mindenképpen több és relevánsabb információt nyújt a szakembereknek. A mezokozmoszt alkotó tartályokat pontosan azért alakítják ki a szabadban, hogy ugyanazok a hatások (sugárzás, csapadék, szennyezőanyagok stb.) érijék őket, mint a természetes ökoszisztémákat. Ez lehetőséget ad a kutatóknak arra, hogy az ökoszisztémák külső hatásokra adott reakcióit megfigyelhessék. Ilyen hatások például a globális klímaváltozás jelentette hőmérsékletemelkedés, vagy UV-sugárzás emelkedése. A tihanyi mezokozmosz az MTA ÖK Balatoni Limnológiai Intézet területén épült fel. Az 5 köbméter hasznos térfogatú kültéri tartályokat a Balaton háromszorosan átszűrte, ám mégsem kristálytiszta vízával töltötték fel. A kutatók így olyan minőségű vizet kaptak, amely kémiaiilag a Balaton vízének szinte százszázalékos tükörképe, alkalmas a tóban megtalálható élőlények fenntartására. A tartályokban a víz hőmérséklet, a vízáramlás, a beérkező fény egyaránt szabályozható, a

mérőműszerek pedig folyamatosan monitorozzák többek között a víz oldott oxigéntartalmát, pH-értékét, sótartalmát, vezetőképességét, oldottanyag-tartalmát. Boros Gergely elmondta, hogy a beépített technológiát tekintve az MTA által létrehozott rendszer az egyik legjobbnak tekinthető a világon. „Első körben planktonikus élőlényekkel szeretnénk dolgozni, tekintettel arra, hogy ezeknek az organizmusoknak a generációs ideje gyors, vagyis az őket érintő változások sokkal sebesebben zajlanak le, mint például halaknál. Természetesen utóbbiak is szerepet fognak kapni a későbbi kutatásokban.” – ismertette Boros Gergely. A rendszer jelenleg tesztelési fázisban van, a tényleges kutatómunka várhatóan jövő tavasszal kezdődik. A mezokozmoszsal végzett vizsgálatok egy alap-kutatás részét képezik, melyeknek eredményeit gyakorlati alkalmazásba ültetve mérsékelni lehet az éghajlatváltozás káros hatásait (*origo.hu* – 2018.10.25.)

Czók Dávid – Udvari Zsolt /AM

Kitüntetések október 23-a alkalmából

Udvari Zsolt-Lengyel Péter/AM

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emléknapi alkalmából az Agrárminisztériumban rendezett kitüntetési ünnepségen Dr. Nagy István miniszter úrtól miniszteri kitüntetéseket vehettek többen a horgászat, a halgazdálkodás, valamint a halászati kutatás területén szerzett érdemeikért. Az évente mindössze két személynek adományozható *Pro Aquacultura Hungariae* Díj adományozásban részesült *Balogh József*, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet tiszteletbeli elnöke a több mint három évtizede a halászati ágazat szakmai koncepciójának kidolgozásában, érdekérvényesítésében, érdekképviseletében végzett kiváló munkájáért, szakírói tevékenységéért, valamint *Prof. Dr. Horváth László*, a Szent István Egyetem professor emeritusa a több mint négy évtizedes egyetemi oktatói, kutatási tevékenységéért, különösen a harcsa és a ponty szaporítási módszereinek kidolgozásáért, kiváló publikációs munkájáért. Az évente szintén csak két személynek adományozható *Horgászatért Érdemérem* kitüntetésben részesült *Dr. Molnár Pál*, a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség elnöke a fenntartható működés biztosításában, a sérülékeny vízterületek kezelésében végzett kiváló munkájáért, innovatív vezetői tevékenységéért, valamint *Nemes Attila Károly*, a Körösvidéki Horgász Egyesületek Szövetsége ügyvezető igazgatója a Szövetség számos víz tulajdon- és halgazdálkodási jogának megszerzésében végzett kiváló munkájáért, eredményes vezetői tevékenységéért. Továbbá, *Miniszteri Elismerő Oklevelet* nyújtott át az agrárminiszter *Dr. Jeney Galina*, a Nemzeti Agrár-

Fotón balról-jobbra: *Dr. Molnár Pál*, *Nemes Attila*, *Dr. Jeney Galina*, *Balogh József*. A fotón nem látható *Prof. Dr. Horváth László* helyett a lánya vette át a kitüntetést.

kutatási és Innovációs Központ Halászati Kutatóintézet tudományos tanácsadója részére a több mint négy évtizede a haltenyésztésben, a hal immunológiai kutatásokban végzett kiváló tevékenységéért, nemzetközi sikereiért. A kitüntetetteknek szívből gratulálunk!

Az Országgyűlés megszavazta Magyarország csatlakozását az EUROFISH Nemzetközi Szervezethez

Lengyel Péter – Udvari Zsolt

Agrárminisztérium Halgazdálkodási Főosztály

A Közép- és Kelet-európai Halászati Fejlesztési Nemzetközi Szervezet (EUROFISH) a FAO EASTFISH projektjéből fejlődött ki, eredetileg azzal a céllal, hogy szolgáltatásaival segítse az EU-tagjelölt országokat az EU halászati követelményrendszerének átvételében. Később a szervezet mandátuma további feladatokkal is bővült, így jelenleg az főként az *információterjesztés, a tagországok gazdasági szereplőinek promóciója és ágazati projektek támogatása* terén nyújt szolgáltatásokat a tagországoknak.

Kéthavonta megjelenő szakmai folyóiratában, az *Eurofish Magazine*-ban ismertetőket, tájékoztató és promóciós anyagokat jelentet meg a tagországok halgazdálkodásáról. Az itteni megjelenés segíthet abban, hogy javítsuk a magyar halgazdálkodási ágazat európai láthatóságát, eljuttassuk a számunkra fontos üzeneteket az európai szakmai közvéleményhez. A konkrét események, hírek mellett 10-20 oldalas átfogó anyagokat is megjelentet az országok halgazdálkodásáról, amelyekben megszólaltatják az ágazat kormányzati és gazdasági szereplőit is. Ezekben az anyagokban nagy nemzetközi promóciós potenciál van, alkalmasak arra, hogy széles körben megismertessék a hazai halgazdálkodási ágazat sikereit, üzleti és befektetési lehetőségeit. Az EUROFISH segíti a tagországok cégeinek megjelenését is a fontosabb nemzetközi szakmai kiállításokon és vásárokon. Ez a lehetőség hazánk számára is nyitva áll, így a magyar halgazdálkodási ágazat standdal megjelenhetne olyan rendezvényeken, amelyek fontosak lennének a hazai halak és haltermékek promóciója miatt, de amelyeken a magas költségek eddig meggátolták a részvételt. Az EUROFISH a tagállamok igényei szerint és felkérésére további szolgáltatásokat is nyújt: piackutatásokat végez, konferenciákat, workshopokat, szemináriumokat és B2B (business-to-business) találkozókat szervez, szakmai kiadványokat jelentet meg, valamint segíti a tagországok szakigazgatását halgazdálkodási, akvakultúra, kereskedelmi, marketing, élelmiszerbiztonsági és minőségügyi projektek előkészítésében, és a rájuk vonatkozó információ terjesztésében. Az EUROFISH emellett a FAO FISHINFO hálózatának is a tagja, amely hét regionális kormányközi szervezetből áll: INFOPESCA (Latin-Amerika), INFOFISH (Délkelet-Ázsia), INFOPECHE (Nyugat-Afrika), INFOSA (Dél-Afrika), INFOYU (Kína), INFOSAMAK (arab országok), EUROFISH (Európa).

A fenti szolgáltatásokból fakadó előnyök felismerése azt eredményezte, hogy az eredetileg közép- és kelet-európai fókuszú EUROFISH tagsága az alapítás óta folyamatosan növekedett, és mára Nyugat-Európára is kiterjed. Jelenleg

12 tagja van (Albánia, Dánia, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Norvégia, Olaszország, Románia, Spanyolország, Törökország), amelyek között ott vannak az európai kontinens akvakultúrájában leginkább meghatározó országok (Norvégia, Spanyolország, Törökország). 2018-ban – tükrözve ezeket a változásokat – a szervezet neve is megváltozott EUROFISH Európai Halászati és Akvakultúra-fejlesztési Nemzetközi Szervezetre. Magyarország csatlakozása jelentősen segítheti a hazai halgazdálkodási szakigazgatás európai érdekérvényesítő képességét, és a hazai termelők láthatóságát, az ágazat számára előnyös projektekhez való hozzáférést, valamint nemzetközi hálózatépítési lehetőségeit.

A 2000. évi meghatalmazotti konferencián Magyarország képviselője az EUROFISH létrehozásáról szóló szerződést a ratifikáció fenntartásával írta alá, amely azonban az azóta eltelt időben nem történt meg. Most azonban, 2018. október 2-án – régi adósságot törlesztve – az Országgyűlés egyhangúlag (178 szavazattal, ellenszavazat és tartózkodás nélkül) megszavazta az EUROFISH Nemzetközi Szervezethez való csatlakozást, így a ratifikációs dokumentum FAO főigazgatójánál való letétbe helyezését és az EUROFISH Kormányzótanácsa általi jóváhagyást követően a közeljövőben hazánk is elfoglalhatja helyét a szervezet tagjai között.

Az EUROFISH az egyes országok tagdíját az egy főre eső GDP, a népesség, a halexport és halimport értéke, és a haltermelés alapján határozza meg, de a tenger nélküli országok számára tagdíjkedvezmény van érvényben. Az Agrárminisztérium az EUROFISH-sel való egyeztetés alapján az első kétévi tagdíjat előre rendezte. Reméljük, hogy a közeljövőben a hazai halgazdálkodási ágazat számos szereplője részesülhet az EUROFISH által nyújtott előnyökből és szolgáltatásokból. Az EUROFISH honlapja: <http://www.eurofish.dk>

A Közép- és Kelet-európai Halászati Fejlesztési Nemzetközi Szervezet (EUROFISH) létrehozásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2018. évi LVIII. törvényt a 2018. október 11-én megjelent Magyar Közlöny 2018. évi 157. számában hirdették ki, és a kihirdetést követő napon hatályba lépett.

Nemzeti Jogszabálytár:

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=210608.359461

Magyar Közlöny:

<http://magyarkozlony.hu/dokumentumok/04bf6234c40fceb3e16cfe41824210533ef5c45b/megtekintes>

HALÁSZAT

KIADJA AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET
1944. XLV.ÉVFOLYAM 1 – 11 SZ.

FŐSZERKESZTŐ: UNGER EMIL DR. FELELŐS SZERKESZTŐ: IFJ. DR. SZABÓ ZOLTÁN
SEGÉDSZERKESZTŐ: DR. JACZÓ IMRE

Egy elfeledett régi munka pótlása...

Udvari Zsolt – Czók Dávid

Ha végig böngésszük a 111. évfolyamában járó lapunk már lezárt százöt évfordulóját, azt tapasztalhatjuk, hogy egyetlen évfolyam kivételével valamennyi rendelkezik önálló vagy összevont tartalomjegyzékkel (korábban: tárgymutató és névjegyzék), jelesül, az 1944-es háborús évfolyamhoz kapcsolatosan nem jelent meg tartalomjegyzék. Lapunk 1944-es évfolyama több szempontból is különleges. Ez az utolsó évfolyam, amely még az Országos Halászati Egyesület kiadásában (1902-1944. között) jelent meg, mivel a háború utáni újraindulással, 1947-től a lap kiadását átvette a Magyar Földművelésügyi Minisztérium. Különleges azért is, mert formátumát tekintve „kilóg” a sorból, A3-asnál is nagyobb oldalméretű, és csupán 11 számból áll, mert a Budapestre ideiglenesen Tinnyére költözött, majd Budapestre visszaköltözött szerkesztőséget is elsodorta

Budapest ostroma, és az akkori havilap 1944. decemberi száma már nem jelenhetett meg. Az alanti cikkben az 1944-es háborús évfolyam – hivatásukat a legvégsőkig ellátó – „hős” lapszerkesztőinek elmaradt munkáját kívánjuk pótolni, és az 1943-as Tárgymutató és névjegyzék feldolgozási módszertanát követve elkészítettük az 1944-es Halászat évfolyam „Tárgymutató és névjegyzék”-ét. Úgy gondoltuk, akkor adózunk legszebben a hajdani lapszerkesztők emléke előtt, ha formailag is az egy évvel korábbi (az 1943-as) évfolyam szerkezetét és tördelését mintázzuk meg, így egyfajta inkarnációnak lehetünk szemtanúi. Reméljük, hogy vállalkásunk kedvező fogadtatásra talál Olvasóink körében. A „Tárgymutató és névjegyzék”-et feltöltjük a halaszat.kormany.hu honlapra is, ahol a többi tartalomjegyzékkel összefűzött, kereshető formában is elérhető lesz.

I. Tárgymutató

Hivatalos rész:

Hal felvásárlására feljogosított halkereskedők, A tógazdaságban tenyésztett 14
Pisztrángthenyésztési tanfolyamról, Hirdetmény a 27
Rendület kivonatok, A halászat és tógazdaság szempontjából fontosabb 21, 27, 30, 38, 47, 54, 70, 78, 87

Nagyobb cikkek:

Akváriumok, Törpe – a szabad természetben 43
Balaton halászat, A – multjából 11
Biharugrai tógazdaság fejlődése 74
Csukaívás, Az 1944. évi – 52
Dunai galóca, A – (Salmo Hucho L.)..... 8, 35, 45, 62, 76, 85
Fejes domolykó (*Squalius cephalus* L.), A – - 33
Fertő-tó, A – halászata és a műszaki kérdések 59
Fertő-tó, Halászati eredmények a – német részében 64
Gyöngyháztermelés, A – kérdései 77
Halász, A – meg a plajbász 41
Halászatról, A – és ami vele összefügg 5
Halászsövetkezetek alakítása 58
Halbetegségek és halpusztulások, Tavasz és nyári – 68

Halfogyasztásunk és a halpropaganda 81
Halgazdaságra káros madarak vizsgálata a Madártani Intézetben 20
Halpiac, A budapesti – karácsonya 12
Hegyvidéki víztározó medencék halászati jelentősége 82
Hordozható propeller-szivattyu, A – alkalmazása haltermelésünk fokozásánál 65
Kagylótermelésünk, Hazai – növelése 69
Lapunk a háborúban 73
Lapunk jubileuma 1, 2
Limnológia, A – fejlődése és mai állása 4
M. kir. Madártani Intézet, A – 50 éves 9
Mezőgazdasági folyóiratok, Mit várunk a – tól? 65
Palicsi tó, A – ismertetése, halászatának múltja, jelene és jövője 19, 50
Pisztrángok, Háromszéki 52
Süllők kedvenc tartózkodási helyei 87
Széles kárász – keskeny kárász 38, 44
Szövetkezeti mozgalom, Mit nyújthat a halászsoknak a? ...17
Tógazdaságok jelentősége közéletünkben 3
Velencei tó halászata, A –, különös tekintettel a süllő- és harcsatelepítéssel elért eredményre 6
Vizirigó, A – halgazdasági jelentősége 42

Irodalom – Könyvismertetés:

<i>Halászkok</i> (Kádár Lajos munkája).....	62
<i>Irodalom</i>	20
<i>Szakirodalom</i> , magyar halászati – 1916 – 1940.	25

Kérdés – Felelet:

<i>Ponty</i> (<i>Cyprinus carpio</i>) a Duna alsó szakaszán ragadozó életmódot folytat-e?.....	31
<i>Rózsás márna</i> (<i>Barbus fluviatilis</i>) ikrájának mérges hatása.....	63
<i>Tógazdaságok tenyészanyagának</i> kihelyezése tavasszal vagy ősszel.....	55

Társulatok – Egyesületek:

<i>Biharvármegyei Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	71
<i>Budapestvidéki Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	22
<i>Csallóközi Kisdunai és Vágdunai Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	39
<i>Délvidéki Halértékesítő Szövetkezet</i> , A – országos halászszövetkezeti kongresszusa.....	55
<i>Érsekújvári Halászati Társulat</i> , Az – közgyűlése.....	22
<i>Esztergomi Halászati Társulat</i> , Az – közgyűlése.....	22
<i>Győrvidéki Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	53
<i>Hármaskörösi Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	63
<i>Kettőskörösi Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	86
<i>Marosvizi Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	86
<i>O.H.E.</i> , Az – a halászkok háborús anyagellátásának szolgáltatában.....	59
<i>O. H. E.</i> kiadványai.....	24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 84
<i>O. H. E.</i> közgyűlése.....	27
<i>O. H. E.</i> közgyűlésének elhalasztása.....	33
<i>O. H. E.</i> választmányi ülései.....	21, 28, 39, 46, 78
<i>Po</i>	39
<i>Sebes-Körös Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	63
<i>Szatmár-Vitkai Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	54
<i>Szeged-Csongrádi Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	39
<i>Szob-kövári Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	55
<i>Tiszaújlak - Vitkai Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	71
<i>Tokaj-Nagyhalászi Halászati Társulat</i> , A – közgyűlése.....	39
<i>Tógazdaság</i> , Körlevél az ország valamennyi – a vezetőségének.....	14
<i>Udvarhely Vm. Halászati Társulata</i> közgyűlése.....	78

Halászati év:

<i>Augusztus</i> havi teendők.....	61
<i>Február</i> havi teendők.....	21
<i>Január</i> havi teendők.....	13
<i>Július</i> havi teendők.....	53
<i>Május</i> és <i>június</i> havi teendők.....	45
<i>Március</i> és <i>április</i> havi teendők.....	38
<i>November</i> havi teendők.....	83
<i>Október</i> havi teendők.....	77
<i>Szeptember</i> havi teendők.....	70

Újdonságok – Vegyesek:

<i>Aknák</i> a magyar vizeken.....	50
<i>Angolna tenyészanyag</i> beszerzése Németországból.....	31
<i>Angolnák</i> , A tenger felé vándorló.....	54
<i>Árjegyzés</i> :.....	16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 84, 88
<i>Bánffy Dániel</i> , báró, m. kir. titkos tanácsos, földművelésügyi miniszter kiténtetése.....	15
<i>Bauer Sándor</i> min. tanácsos.....	31, 71

<i>Biológiai állomás</i> létesítése Délbaranyában.....	10
<i>Cirokma-giutalás</i>	43
<i>Csernyus László</i> , min. tanácsos.....	31
<i>Csupaszponty</i> , Több mint 5 millió ikra egy – ban.....	44
<i>Délvidéki halászati szövetkezetek</i> , A – ról.....	36
<i>Dudáló halak</i>	54
<i>Erdélyi halfogások</i> tudományos eredményei.....	35
<i>Fogas</i> védelme a Balatonon.....	49
<i>Földrengést jelző hal</i>	54
<i>Gébert József</i> dr., min. osztálytanácsos.....	31, 71
<i>Gombos Lajos</i> kir. főmérnök.....	5, 31
<i>Gumicsizma-beszerzés</i>	43
<i>Gumikötény</i> igénylése.....	30
<i>Hal intelligenciája</i> , A –.....	54
<i>Halászati károk</i> , Katonai robbantások által okozott – megszüntetése körrel.....	79
<i>Halászati szövetkezeti vezetőképző</i> tanfolyam.....	11, 22
<i>Halászháló tartósítása</i> , A – nak kérdéséhez.....	54
<i>Halászháló rovarellenségei</i> , A –.....	86
<i>Halászkok</i> , Bodrogi – 1943 évi beszámolója.....	73
<i>Halátlagarak</i>	23, 70
<i>Halpörkölt</i> (<i>Illik módra</i>).....	15
<i>Házi ipari fonal</i> kiutalása.....	30
<i>Heincz Pál</i> min. tanácsos, min osztályfőnök.....	31, 71
<i>Hirdetések</i>	16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 72, 80, 84, 88
<i>Hirdetmény</i> (Gömör Felsőszajóvölgyi H.T. kezelésében lévő nyíltvizek bérbeadása).....	63
<i>Horgászok zsinórok</i> üvegből.....	70
<i>Igelit gumikötény</i> igénylése.....	70
<i>Jaczó Imre</i> dr., kir. asszisztens.....	15, 31, 63
<i>Jolánkai Vilmos</i>	84
<i>Kérelem</i> a halászkokhoz és horgászokhoz (élő folyami ingola).....	11
<i>Kontur György</i> kir. műszaki tanácsos, O.H.E. igazgató.....	15, 31
<i>Köszénkátrány</i> igénylés.....	30
<i>Maucha Rezső</i> dr., egyet. c. ny. rk. tanár.....	79
<i>„Najade” expedíció</i> , A magyar – harmincéves jubileumára.....	57
<i>Neretve folyó</i> , A –.....	54
<i>Lapszemle</i>	5, 47, 71, 79
<i>Lapunk</i> a háborúban.....	73
<i>Lapunk</i> íróinak és olvasóinak szíves figyelmébe.....	30
<i>Olvasóinkhoz</i>	15, 22, 69
<i>Olvasóinknak</i> , lapunk oldalszámának korlátozása.....	84
<i>Olvasóinknak</i> , lapunk szerkesztőségének költözése.....	39, 47, 55, 62, 70, 79, 84
<i>Pióca</i> , A – mint zivatarjelző.....	21
<i>Pisztrángokra</i> beszerzése.....	31
<i>Pisztrángivadékok</i> kihelyezése.....	31
<i>Pisztrángtenyésztési tanfolyam</i>	37
<i>Pókok</i> , Halászó.....	18
<i>Rácponty</i> (<i>Illik módra</i>).....	31
<i>Rák</i> balatoni előfordulása.....	30
<i>Rákászat</i> , Egy boldog – Máramarosban.....	11
<i>Sebespisztráng kannibalizmusa</i>	54
<i>Semperit gumicsizma</i> szétosztása.....	70
<i>Só igénylés</i> halszó üzemek részére.....	70
<i>Sóshering</i> , Milyen idős egy – ?.....	44
<i>Süllővadás</i> teletében.....	37
<i>Szabó Zoltán</i> dr. +.....	55
<i>Szabó Zoltán</i> dr. ifj., kir. mezőgazdasági kísérletügyi fővegyész.....	31
<i>Szerkesztői üzenetek</i>	15, 23, 31, 39, 47, 55, 63, 71, 79, 88
<i>Szivárványos pisztráng</i> , – telepítések Eger környékén.....	26

Szlovákia belvízi halászata	23
Telestes agasszi Heck.....	75
Tógazdaság borszükségletének biztosítása.....	55
Tuzson János +	15
Unger Emil dr. főszerkesztői lemondása.....	31
Unger Emil dr., kísérletügyi főigazgató.....	63, 79
Vadásztöltény igénylés tógazdaságok részére	79
Vadgesztenye etetés.....	43
Vadlibák a halastóban.....	87
Varga Lajos Dr. vitéz, egyet. c. ny. rk. tanár.....	63, 79
Woynárovich Elek dr., m. kir. mezőg. kísérletügyi II. oszt. főadjunktus	71
Woynárovich Elek dr. németországi tanulmányútja ..	47, 83

II. Névjegyzék

(Névvel megjelent cikkek.

Nagyobb cikkek teljes címe, stb.)

Alkér Miklós dr.: Egy boldog rákászat Máramarosban	11
Bernáth István: Halászkok (könyvismertetés)	62
„„: A süllők kedvenc tartózkodási helyei	87
Frenyó Miklós dr.: A nagy bölcső.....	18
F.V.: Földrengést jelző hal.....	54
„ „: A hal intelligenciája.....	54
„ „: Dudáló halak	54
„ „: Halászó pókok.....	18
„ „: Milyen idős egy sóshering?.....	44
„ „: A pióca mint zivatarjelző	21
Farkas János: Vadlibák a halastóban	87
Gébert József dr.: Hogyan alakítsunk halászsövetkezeteket?.....	58
„ „: Mit nyújthat a halászkoknak a szövetekezeti mozgalom?17	
Jaczó Imre dr.: Széles kárász – keskeny kárász	38, 44
„ „: Tavasz és nyári halbetegségek és halpusztulások	68
Jászfalusi Lajos dr.: A fejes domolykó (Squalius cephalus L.).....	33
Illik Viktor: Halpörkölt.....	15
„ „: Rácponty.....	31
Keve András dr.: A M. Kir. Madártani Intézet 50 éves.....	9
K. GY.: Az 1944. évi csukaivás	52
„ „: Angolna tenyészanyag beszerzése Németországból .31	
„ „: Biharugrai tógazdaság fejlődése	74
„ „: Bodrogi halászkok 1943 évi beszámolója	73
„ „: Cirokmag-kiutalás.....	43
„ „: A Fertő-tó halászata és a műszaki kérdések	59
„ „: Gumicsizma-beszerzés	43
„ „: Gumikötény igénylése.....	30
„ „: Halátlagarak.....	70
„ „: Halszózó üzemek részére só igénylés.....	70
„ „: Hazai kagylótermelésünk növelése.....	69
„ „: Házi ipari fonal kiutalása	30
„ „: Hegyvidéki víztározó medencék halászati jelentősége ..	82
„ „: A hordozható propeller-szivattyu alkalmazása haltermelésünk fokozásánál	65
„ „: Igelit gumikötény igénylése.....	70
„ „: Körlevél a cirokmag kiutalásban részesült tógazdáknak	28
„ „: Körlevél az ország valamennyi tógazdasága vezetőségének (Egyéb haltakarmány biztosítása).....	14
„ „: Kőszénkátrány igénylés	30
„ „: Pisztrángokra beszerzése	31
„ „: Rendelet kivonatok	27, 38, 54, 78, 87
„ „: Semperit gumicsizma szétosztása	70
„ „: Tógazdaság borszükségletének biztosítása	55

„ „: A tógazdaságban tenyésztett hal felvásárlására jogosított halkereskedők.....	14
„ „: Vadgesztenye etetés.....	43
Kolossváry Gábor dr.: Törpe akváriumok a szabad természetben.....	43
„ „: A magyar „Najade” expedíció harmincéves jubileumára.....	57
Kontur György: Fogas védelme a Balatonon.....	49
„ „: Az Országos Halászati Egyesület a halászkok háborús anyagellátásának szolgálatában.....	59
„ „: Szívárványos pisztrángtelepítések Eger környékén ..	26
„ „: A Velencei tó halászata, különös tekintettel a süllő- és harcsatelepítéssel elért eredményre	6
L. K. A.: Horgászó zsinórok üvegből.....	70
Lukács Károly dr.: A Balaton halászatának.... (Rák balatoni előfordulása)-	30
„ „: A balatoni halászat multjából IV.....	11
„ „: Magyar halászati szakirodalom (1916 – 1940)- ..	25, 36
K. M.: Süllőivattás telelőben.....	37
Manninger G. Adolf: A tógazdaságok jelentősége közéletünkben	3
Maucha Rezső dr.: A limnológia fejlődése és mai állása	4
Mika Ferenc dr. és Varga Lajos v. dr.: A dunai galóca (Salmo Hucho L.).....	8, 35, 45, 62, 76, 85
Paluzsai László v. dr.: A „Halászat” jubileumára	2
Répássy Miklós: Szaklapunk 45. évében	2
Rotarides Mihály dr.: Erdélyi halfogások tudományos eredményei	35
„ „: A gyöngyháztermelés kérdései.....	74
„ „: Halászat Délbaranyában.....	10
„ „: Magyarország természetrajza (Lapszemle)	71
Sándor Károly: Háromszéki pisztrángok (Horgászműhely).....	52
Sényi Pál dr.: Mit várunk a mezőgazdasági folyóiratoktól? 65	
Sz. L. dr.: A hal és a víz (Lapszemle)	47
„ „: Arzén tartalmú szennyvizek hatása a halakra és a rákokra (Lapszemle).....	79
Sz. Z.: Halászat (Lapszemle)	5
„ „: Olvasóinkhoz.....	22
„ „: A periphyton jelentősége a hajózásban (Lapszemle) .	5
„ „: Pisztrángtenyésztési tanfolyam	37
Szabó Zoltán dr. ifj.: A Palicsi tó	19
„ „: Lapunk a háborúban	73
Szil.: Aknák a magyar vizeken.....	50
U. E. dr.: Rózsás márna (Barbus fluviatilis) ikrájának mérgező hatása (Kérdés – Felelet).....	63
Udvardy Miklós dr.: A halgazdaságra káros madarak szerepének vizsgálata folyik a Madártani Intézetben.....	20
Uzoni László: A budapesti halpiac karácsonya	12
„ „: Halfogyasztásunk és a halpropaganda	81
v. V.: A halászhálók tartósításának kérdéséhez	54
Varga Lajos v. dr.: Halászati eredmények a Fertő-tó német részében.....	67
„ „: A halászhálók rovarrellenségei	86
Woynárovich Elek dr.: A Palicsi-tó halászatának multja, jelene és jövője	50
„ „: Előzetes beszámoló németországi tanulmány-útról83	
Zimmer Ferenc id.: A halászatról és ami vele összefügg	5
Zimmer Ferenc ifj.: A negyvenötödik évfolyam	1

1. Időszerű komolyan venni a halevő ragadozókat

A kormoránok által prédaállatként fogyasztott sebezhető halfajok védelme érdekében (beleértve az angolnát és a lazacot) egyre sürgetőbbé válik a határokon átnyúló együttműködés létrehozása. Brüsszelben az Európai Parlament e témával foglalkozó kongresszusán is napirendre tűzték a lehetséges megoldásokat. A plenáris előadók egyértelműen hangsúlyozták, hogy a kormorán kérdést összeurópai szinten kel kezelni. A kormorán az európai madár faunába tartozik, de állománya a 80-as évektől ugrásszerűen megnövekedett. A populáció étvágya komoly

veszélyt jelent a természetes vizes élőhelyekre és károsítja az érzékeny halfajok állományát. A halevő madarakat helyi szinten csak riasztják, mely nem oldja meg a régiók közötti problémát, így az említett határokon átnyúló megoldás nagyon időszerű. A dániai Aquatic Resources vezető kutatója tényekkel igazolta a kormoránok kártételét. Szerinte az EU Víz Keretirányelv (VKI) normái is sérülnek egészséges természetes halállomány hiányában. Igazolta, hogy a halevő madár az Észak-európai országokban az édesvizekben és a tengerpartokon komoly veszélyt az angolnára, tőkehalra, lepényhalra, lazacra és a pérre. A tanácskozáson, melyet az Európai Horgász Szövetség is támogatott a DAFV (Német Halászati- és Horgász Szövetség) szakemberei a biodiverzitás, a hal-madár egyensúly ésszerű fenntartásának szükségességét hangsúlyozták. A közeljövőben tervezett páneurópai intézkedési terv ezen elmélet szerint foganatosít gyakorlati lépéseket. A kongresszuson a vitákban az Európai Akvakultúra Termelők Szövetsége is részt vett.

(*The Fish Site, 12. Oct. 2018.*)

2. „Egyenek pontyot” a halgazdaságok segítenek az éhínség leküzdésében

Az elmúlt három évtizedben a világ akvakultúra ágazata az ismeretlenségből milliók élelmezésének meghatározó forrásává vált. Míg 1990-ben részesedése a halfogyasztásban, csak 13 % volt, 2014-re az arány 50

% körül alakult. A fellendülés hatására a Vietnamból, Kínából és Thaiföldről származó garnélarák, kéksügér pangasius harcsa növekvő forgalmat mutat az európai és Észak amerikai üzletekben. Ennek eredményeként a kutatások zöme az export növekedésével foglalkozott. A tudósok azonban arra is kíváncsiak voltak, hogy az akvakultúra hozzásegíti-e az érintett országok lakosságának szegény rétegeit hogy biztonságos élelmiszerhez jussanak. Legtöbben arra a következtetésre jutottak, hogy nem. Noha az urbanizáció hatására növekszik a kereslet a fent említett termékek iránt, a magas exportértéket képviselő haltermékek nem jutnak el a helyi közösségek minden rétegéhez mivel a magas piaci értékű árut a szegényebb fogyasztók nem tudják megfizetni. Az igény néhány ázsiai és afrikai országban a megfizethető hal iránt növekszik. A pontyfélék termelése nagyobb mennyiségű e kevésbé tehetősebb fogyasztói rétegek számára is értékes, elérhető árut biztosít. Afrikában a trend még nem mérhető, de az élelmiszer biztonsági feltételek (tárolás, szállítás) javulásával a kormányok és segély szervezetek megismertetik és alkalmazzák a pontyfélék termelését a szegényebb rétegek élelmiszerhiányának csökkentése érdekében, mintegy csendes élelmiszer ellátási forradalmat generálva. (*World Aquaculture Magazine, Sept. 2018.*)

3. Az akvakultúrás termelés növekedése Ausztráliában

Ausztráliában Dél-Wales tartományban lévő Bilbul kisváros környéke jelenleg nem az akvakultúra központja, azonban a Murrumbidgee folyó és a régió klímája jó alapot biztosít, hogy a város gyorsan a haltenyésztés ideális központjává fejlődjön a régióban. Hat éve a búza és bortermelek csoportjában gazdálkodó helyi farmer, Matt Ryan a haltermelésbe fogott és feleségével megalkotották a gyorsan növekvő, és azóta jól jövedelmező Murray tőkehal termelő üzemet. Öt év alatt a termelt hal mennyisége 18 tonnára emelkedett és jóval kevesebb öntözővíznek a felhasználásával, mintha a tejelő tehenészet termelésébe fogott volna. Ausztrália Dél Wales tartományában lévő Bilbul kisváros környéke jelenleg nem az akvakultúra központja, azonban a Murrumbidgee folyó és a régió klímája jó alapot biztosít, hogy a város

gyorsan a haltenyésztés ideális központjává fejlődjön a régióban. Hat éve a búza és bortermelők csoportjában gazdálkodó helyi farmer Matt Ryan a haltermelésbe fogott és feleségével megalakították a gyorsan növekvő, és azóta jól jövedelmező Murray tőkehal termelő üzemet. Öt év alatt a termelt hal mennyisége 18 tonnára emelkedett jóval kevesebb öntözővíznek a felhasználásával, mintha a tejelő tehenészet termelésébe fogott volna. Ausztráliában Matt Ryan nem számít egyedi esetnek a profilváltásban, hiszen az akvakultúra az egész világon jövedelmező üzletággá fejlődött. A FAO becslése szerint 2018-ban először a termelt hal mennyisége meghaladja a vadon fogott mennyiséget. Az akvakultúra nem különösebben számít új iparágnak Ausztráliában. Csaknem 6.000 évvel ezelőtt, a dél-nyugati Viktória tartomány területén angolnacsapdákat állította fel, amelyek a Condah-tó élő populációk kezelésére és fenntartására irányultak, és amely biztosította az évjárat fenntarthatóbb és megbízhatóbb angolna-hús ellátását. A tengerparti és belvízi adottságai révén Ausztrália a világ akvakultúra piacán gyorsan vezető szerephez kerül. Ahogy a prémium minőségű ausztrál marhahús és bor világszerte jól értéke-

síthető a haltermelők marketing tevékenysége elősegíti a királyhalból készült szashimi (japán pácolt hal), a csíkos garnélarák és a tőkehal forgalmának markáns növekedését. Az áru minősége a szigorú minőségi előírások és etikai szabványok betartásával előnyt jelent a konkurens országok termékeivel szemben. Az iparág árbevétele 2015-16 években meghaladta az 1,3 milliárd USA dollárt, ami bizonyítja, hogy jelenleg az akvakultúra Ausztrália leggyorsabban növekvő ágazata. Tasmániában a Lazactermelők Szövetségének becslése szerint a lazactermelése ehhez mintegy 550 millió USD összeggel járul hozzá. A mozdítható ketreces rendszerek fejlesztésével tovább fejlesztik az intenzív haltermelési technológiákat, közvetve csökkentve a környezetvédelmi kiadásokat. Az intenzív halnevelő rendszerekből származó víz a növénytermesztésben folyékony trágyaként is hasznosul. Jelenleg az ausztrál akvakultúra a környezetvédelem normáinak biztosítása mellett fenntartható és jól jövedelmező ágazat. (*Economic students society in australia 2018.*)

4. Dél-Szibéria Kurgan régiójában beüzemelték az első halkeltetőt

Alexander Ptrov magánvállalkozó a közeljövőben fejezi be Kurgan régióban (Szibéria déli területe) egy halkeltetőt és termelő üzem beruházását. Ez az első olyan létesítmény ebben az ország részben, mely biztosítja az ivadékkeltést, ezzel jelentősen csökkentve az eddigi importfüggőséget. A beruházó 1980 óta dolgozik a haltenyésztésben. Olyan

teljes ciklusú halgazdaság volt az álma, mely saját részre állít elő nepesítő anyagot és takarmányt. A terv magvalósítása komoly ösztönzés a hazai akvakultúra ipar számára. A 2015-ben engedélyezett program bekerülési költsége 8,5 millió rubel (150 000 USD) volt, mely lehetővé tette egy csomagoló egység megépítését is. A keltető elsősorban maréna-féléket szaporít, de a jövőben lazac és tok nevelésével bővítenék. A keltető jelentős társadalmi hatással bír, mivel a régióban az akvakultúra még fejletlen és kevésbé ismert ágazat. A beruházás munkahelyeket teremt a régió mezőgazdasági településein élő emberek számára. Az anyahalakat a Novoszibirszk régióból vásárolták 2018. áprilisában. Az első szaporítások után 2019-től az üzem teljes kapacitással működik. Az idei szezonban öt nevelő tóba egyenként 2,5 millió hallárva került kihelyezésre (*Hatchery international, August 2018.*)

5. A bio-haltermelés helyzete Európában

Az EUMOFA (Halászati és Akvakultúra Termékek Piacának Európai Megfigyelő Központja) a DG MARE engedélyvel felmérést végzett az egyes országok organikus (a német nyelvterületen bio) haltermelésének állapotáról. A feldolgozott információkat publikált adatokból (OraAqua projekt report) és interjúk során történt felmérés eredményeiből

gyűjtötték. A megkérdezettek termelők, nagy- és kiskereskedők kereskedők köréből lettek kiválasztva. A felmérés lehetővé teszi a konvencionális és a bio-haltermelés, a piaci jellemzők és a termékpálya összehasonlítását. Európában a bio-haltermelés az akvakultúra volumenének 4 %-a ami 50 000 tonna mennyiséget jelent. Az élén Írország áll (44%) ezt követi Olaszország (17%), az Egyesült Királyság (7%), és Franciaország (6%). A bio haltermelésben meghatározó halfajok a lazac, kagyló, ponty, pisztráng, tengeri keszeg-és sügér. Kevésbé mérhető részarányal szerepelnek a tokfélék és a csapó sügér. Európa ponty termelésének 8%-ka bio vagy organikus minőségű. A piacon a többlet költségek jelenleg a kagyló, pisztráng és lazac esetében realizálhatók. A bio tengeri keszeg extra ára már kevésbé fedi a többletköltségeket, míg a ponty esetében nem tapasztalható prémium ár. A bio termékek forgalmazásának növekedését a viszonylag alacsony termelési volumen, a logisztikai hiányosságok és a nem megfelelő tájékoztatás gátolja. Nagyon lényeges az öko címkek egységesítése mely megakadályozza a vásárlók megtévesztését. Magyarországon a biohal termelés 3400 tonna mely elsősorban ponty. A hazai bio élelmiszer részaránya (mezőgazdasági és akvakultúra eredetű) mindössze 1%. *(EUMOFA 2017)*

Szathmári László

VERSHÁLÓ

A KIS TISZA HÍDJÁN

A kis Tiszán át karcsú híd vezet,
Borongva állok a zöld víz felett,
Mely szilaj ifjúsággal boldogan,
A mármárosi bércről most rohan.

Előtte az út hosszú és szabad,
Új tájon várja az új pillanat,
Kítáru előtte a végtelen,
Öleli büszkén és szerelmesen.

A hídon bús, kaftános raj mozog,
Ünnepi estén itt imádkozók,
Monoton dallam zsong a víz felett,
Kopottan, fázón ünnepel Kelet!

Ifjú Tisza, vad vággyal törtető,
Te fiatalság, szépség és erő,
Elnézem elmélázva a habot
Mely tiszta zöld, acélos és ragyog.

S a másik Tisza jut eszembe már,
Mely Szeged táján oly merengve jár,
Izszapos, álmos, csöndes ott szegény,
És rozsdás emlékek a fenekén.

És ahogy állok e zöld víz felett,
Valami nagy nyugalmat érzek:
Tisza! Vár ránk a tenger, a halál,
De ifjúságunk itten újra vár!

Juhász Gyula

Halas előadások az Akadémián

Bercsényi Miklós

2018. november 8-án két halas tárgyú előadás is elhangzott az MTA Dísztermében.

Itt tartotta budapesti konferenciáját a Bioeast Kezdeményezés nevével szervezett (Central Eastern European Initiative for Knowledge-based Agriculture, Aquaculture and Forestry in Bioeconomy) ami a régió tudás alapú biogazdasági fejlődését célozza a mezőgazdaság, az akvakultúra és az erdészet terén. Ez a szerveződés, amit a Visegrádi Országok indítottak útjára, ma már 10 tagországból áll.

A sok érdekes téma közül az egyik előadás az akvakultúra bioökonómiai kérdéseit és a lehetséges válaszokat is taglalta. Ezt **Lengyel Péter-**

től (Agrárminisztérium) hallhattuk, aki egy kiválóan összeállított és nagy érdeklődéssel fogadott angol nyelvű előadásban beszélt arról, hogy a régióban milyen sajtóságos helyzete van az édesvízi halászatnak és milyen lehetőségei vannak az itteni bioökonómiai szemléletű haltermelésnek. Az előadó az anyag- és energiaforgalmi kérdéseket több, a hazai haltenyésztőknél már a napi gazdálkodásban is megvalósult jó gyakorlat példáján mutatta be. A hallgatóság részéről érezhető volt a néhány hazai tógazdaságban már alkalmazott, a kombinált, zárt-nyitott, intenzív-extenzív termelési módokhoz kötött termelési gyakorlatok és az integrált, a természeti idegenforgalommal, hobbiival vagy éppen iskolai képzéssel párosult halászati gazdálkodás iránti komoly érdeklődés.

Ezen a napon Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat keretében pedig **Horn Péter** akadémikus úr tartott előadást az állattenyésztési kutatásokban hungarikumoknak nevezhető eredményekről, programokról. A szenedélyesen tartott előadását a magyar halászati kutatás nemzetközileg legjelentősebb hatású kutatójának, Woynárovich Eleknek a munkásságának ismertetésével kezdte, majd kiemelte azokat a most folyó projekteket, amik egyedinek számítanak a térség halászati témájú kutatásai között.

A rekreációs halászok létszámának alakulása az elmúlt időszakban

Pálinkás Imre Pál – Udvari Zsolt

Az évenként kiadott állami halászejgyek mennyiségi adatai – az ágazati jogszabályi előírásokból fakadóan – pontos képet adnak a rekreációs célú halászati tevékenységet folytató halászok (röviden: rekreációs halászok; további ismeretes elnevezés szerint „kisszerszamos halászok”, „kishalászok”, vagy „sporthalászok”) létszámának alakulásáról.

Tekintettel az elmúlt időszakban bekövetkezett ágazati jogszabályi változásokra, időszerűvé vált a rekreációs halászok létszámalakulásának vizsgálata, melyre a *halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló 2013. évi CII. törvény* (a továbbiakban: Hhvtv.) hatályba lépése óta eltelt néhány évben összegyűlt statisztikai adatok elemzésével nyílt lehetőség.

Az alábbi táblázatban bemutatott, a 2014-2018. évek között kiadott állami halászejgyek mennyiségére vonatkozó adatokat a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal mint a halgazdálkodási hatóság országos illetékességű szerve bocsátotta rendelkezésünkre.

Az adatok azt mutatják, hogy a Hhvtv. hatályba lépése

előtti években, majd a Hhvtv. hatására bekövetkezett, az állami halászejgyek száma drasztikus mértékű csökkenésének tendenciája befejeződött. (Megjegyzés: a 2013. év előtti állami halászejgyek száma nem összevethető a 2013. év utáni állami halászejgyek számával, mivel az állami halászejgy váltására jogosultak, illetve az állami halászejgy birtokában a halfogási tevékenységet végzők köre változott a Hhvtv. hatályba lépésével; így a cikkünkben sem bocsátkozunk a Hhvtv. hatályba lépése előtti időszak rekreációs célú halászatának elemzésébe.) A rekreációs halászok tekintetében a létszámcsökkenés oka vélhetően a Hhvtv.-ben a horgászathoz hasonló szabályok bevezetése a rekreációs halászati tevékenységre vonatkozóan, az illegális tevékenységeket végzőkkel szembeni új fellépési lehetőségek (Btk.: orvhalászat) visszatartó ereje, valamint a rekreációs halászati tevékenység végzésére is kiterjesztett szigorodó ellenőrzések állhatnak.

Az adatok vizsgálatából az egyértelműen látszik, hogy a 2016. január 1-jétől hatályos természetes vízi kereskedelmi célú halászati tevékenység lehetőségének megszüntetésére vonatkozó törvényi rendelkezés, valamint ugyanettől az évtől a természetes vizeink többségének horgászszervezeti hasznosításba kerülése sem befolyásolta érdemben a rekreációs halászok létszámának alakulását.

Az utóbbi időszakban a rekreációs célú halászlétszám 1200 fő környékén állandósulni látszik. Az egyes évekbeli kisebb eltérések egyenes arányban állhatnak a hazai népesség számának csökkenésével, emellett az esetlegesen elkövetett jogsértésekből adódóan kiszabott halvédelmi bírság és az állami halászejgy váltásától való eltiltás időtartama is befolyásolhatja a kiadott állami halászejgyek számát. Ezzel párhuzamosan a díjmentes állami halászejgy váltására jogosultak köre (70. év felettiek), – akik száma az összes kiadott állami halászejgy 10-15%-át jelenti – kismértékben emelkedik, amely ugyancsak szoros összefüggésben lehet nemzetünk korosodásának alakulásával.

Kiadott állami halászejgyek éves mennyisége 2014-2018. évek között

Ssz.	Megye	2014. év (db)	2015. év (db)	2016. év (db)	2017. év (db)	2018. év 08. 20-ig (db)
1.	Bács-Kiskun	142	92	94	121	91
2.	Baranya	13	14	3	11	9
3.	Békés	163	161	166	174	176
4.	Borsod-Abaúj-Zemplén	298	297	295	267	251
5.	Csongrád	31	20	3	0	1
6.	Fejér	37	32	23	24	20
7.	Győr-Moson-Sopron	224	216	212	201	180
8.	Hajdú-Bihar	85	80	38	56	54
9.	Heves	2	2	6	8	10
10.	Jász-Nagykun-Szolnok	8	7	3	4	4
11.	Komárom-Esztergom	4	6	5	4	3
12.	Nógrád	1	1	2	1	2
13.	Pest (Budapesttel együtt)	35	24	15	7	6
14.	Somogy	22	20	22	17	13
15.	Szabolcs-Szatmár-Bereg	126	105	172	168	160
16.	Tolna	98	108	109	98	91
17.	Vas	3	4	4	1	1
18.	Veszprém	0	0	0	0	0
19.	Zala	65	61	57	53	54
Összesen:		1357	1250	1229	1215	1126

Magyar-Román Halászati és Akvakultúra Workshop

Várad László

A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) és a NAIK Halászati Kutatóintézet az Agrárminisztérium anyagi támogatásával 2018. október 25-26-án Szarvason a HAKI-ban szervezte meg a Magyar-Román Halászati és Akvakultúra Workshopot.

A workshopon a két ország több, mint 50 vezető szakembere vett részt, a termelés, a kutatás-fejlesztés és szakirányítás képviselőiben. A rendezvény fő célja az volt, hogy a magyar és román szakemberek megosszák eredményeiket és tapasztalataikat az akvakultúra fejlesztés területén, áttekintsék a kihívásokat és lehetőségeket az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) új tervezési időszakában, illetve körvo-

A workshopon a két ország több mint ötven szakembere vett részt

nalazzanak közös programokat és akciókat. A rendezvény elnökei Halasi-Kovács Béla a HAKI igazgatója és Nicolae Dimulescu a Román Halászati és Akvakultúra Nemzeti Ügynökség (ANPA) elnöke voltak. A workshopon két ország akvakultúra ágazatának kiemelkedő szakemberei, illetve innovatív halgazdaságok képviselői tartottak előadást, illetve egy kerekasztal beszélgetésen vitatták meg a résztvevők az ágazat problémáit, illetve a fejlesztés lehetőségeit.

Magyarország és Románia között az együttműködés az akvakultúra fejlesztés területén több évtizedes múltra tekint vissza. Kezdetben a kutatás volt az együttműködés fő területe, amelyben a HAKI-nak volt vezető szerepe magyar részről. 2003-tól a székelyudvarhelyi Arcum cég és a HAKI közötti együttműködés keretében került sor a homoródszentpáli Agropisc tógazdaság korszerűsítésére és a technológiák fejlesztésére. Ez az együttműködés alapozta meg több szakmai tanácskozás megszervezését, amelyekre Székelyudvarhelyen került sor, először 2007-ben. A mostani szarvasi tanácskozás a korábbi rendezvények folytatásának is tekinthető, amelyet a tervek szerint egy újabb követ majd Romániában 2019-ben.

Sok hasonlóság van a magyar és a román édesvízi akvakultúrában. Mindkét országban meghatározó a hagyományos tógazdálkodás, amelyiknek fő halfaja a ponty. Sajnálatos hasonlóság, hogy Magyarország és Románia a legutolsó az EU országok között az egy főre jutó halfogyasztásban. A hasonlóságok miatt a problémák és a lehetőségek is nagyon hasonlóak. Mindkét országban

problémát jelent például a halfogyasztó madarak kártétele, a vízért folyó éleződő verseny, a klímaváltozás hatásai, a változó piaci igényekhez való alkalmazkodás kényszere és a szigorodó szabályozók.

Egyetértés volt abban, hogy a problémák megoldásának, illetve az ágazat fejlesztésének kulcsa az innováció. Mindkét országban értékes munka folyik gazdaságilag fontos halfajok genetikai fajta javításában. Ígéretes eredmények születtek új rendszerek fejlesztésében, mint pld. a kombinált intenzív extenzív rendszerek, az IMTA rendszerek, vagy a recirkulációs rendszerek. Az innováció azonban nem korlátozódhat a termelésre, annak magában kell foglalnia többek között a feldolgozást, a fogyasztókkal való kommunikációt, az ágazati szereplők szerveződését.

Mindkét ország halászati szakirányítása észrevételeket és javaslatokat dolgozott ki az új ETHA tervezetere vonatkozóan. A magyar és a román állásfoglalás nagyon közel áll egymáshoz. Kiemelendő, hogy a pénzügyi eszközök alkalmazhatóságával kapcsolatban mindkét országban komoly aggályok merültek fel. Magyar és román részről sem tartják megfelelőnek a halastavak ökoszisztéma szolgáltatásainak elismerését. A workshopon olyan elhatározás született, hogy a rendezvény megállapításait és javaslatait a szervezők egy hivatalos emlékeztetőben foglalják össze, amit megküldenek az EU akvakultúra meghatározó szervezeteinek. Az emlékeztető magyar nyelvű változata megtekinthető a HAKI és a MA-HAL honlapján.

Halasok egymás között: Beszámoló a XIV. Magyar Haltani Konferenciáról

Gyöngy Martina¹, Orbán László², Antal László¹

¹ Debreceni Egyetem, Természettudományi és Technológiai Kar, Hidrobiológiai Tanszék, Debrecen

² Pannon Egyetem, Georgikon Kar, Állattudományi Tanszék, Élvtal Halgenomikai Kutatócsoport, Keszthely

Összefoglaló

A Magyar Haltani Társaság 2018. márciusának végén tartotta XIV. Konferenciáját Tiszafüreden. A közel nyolcvan szakember többsége hazai kutatóhelyek képviselőiben jelent meg, de érkeztek Szlovákiából és Romániából is. A két nap alatt a résztvevők tájékozódtak a halbiológia és ökológia legfrissebb eredményeiről. A témák között szerepelt az ezüstkárász eredetének ismételt analízise, a régiókban megtalálható csuka fajok analízise és egy új eljárás a fokozottan veszélyeztetett lápi póc szaporítására.

Summary

The XIVth Hungarian Fish Research Conference was held at Tiszafüred at the end of March, 2018. Nearly eighty experts attended the meeting, mostly from Hungary, but there were guests from Slovakia and Romania as well. During the two days, the participants have been informed about the latest data on various aspects of fish biology and ecology. Topics included the origin of silver crucian carp, the number of pike species present in our region and a new method to propagate the vulnerable European mudminnow.

A Magyar Haltani Társaság szervezésében rendezték meg a XIV. Magyar Haltani Konferenciát, melynek az idén ismét Tiszafüred adott otthont, immár hetedik alkalommal (a páratlan években Debrecen volt a színhely). A konferenciát korábban, a júliusi "Tiszafüredi Halas Napok" időpontjában szokták megrendezni, ám a társaság döntése alapján, a 'Halak Napja' tiszteletére (március 20, amely 2017-ben került be a zöld naptárba) idén márciusban került rá sor. A kétnapos konferencián közel nyolcvan vettek részt, többségében hazai szakemberek, de mellettük szlovákiai és romániai vendégek is voltak. Számos intézmény, közöttük a közép-európai régió több, ezen a területen aktív egyeteme és kutatóintézete, valamint a haltani kutatások iránt érdeklődő, illetve azokat végző hazai szervezetek, így nemzeti parkok is képviseltették magukat. A tiszafüredi Hableány Hotel ideális körülményeket biztosított a tudományos eredmények bemutatására és megvitatására.

A megjelenteket *Ujvári Imre*, Tiszafüred polgármestere köszöntötte, majd a tanácskozást *Harka Ákos*, a szervező

Magyar Haltani Társaság elnöke nyitotta meg. Az első nap során az előadók 15 perces előadások keretében a Kárpát-medence természetes vizein folytatott kutatások újabb eredményeiről számoltak be. Ezek közül emelünk ki most néhányat, melyek véleményünk szerint a témájuk, illetve elért eredményeik miatt széles körű érdeklődésre tarthatnak számot.

A halparazitológia téma kedvelőinek *Molnár Kálmán* kedvezett előadásával, melyben kifejtette, hogy szerint téves egyes kutatók azon feltételezése, miszerint az ezüstkárász a Kárpát-medencében őshonos (Kottelat, 2006; Kottelat és Freyhof, 2007; Rylková és mtsai, 2013). Véleménye szerint ez a faj Ázsiából került be hazánk területére. Bizonyítását a rendkívül gazdaspecifikus nyálkaspórássokra (*Myxobolus sp.*) alapozta, hiszen a Távols-Keleten leírt, az ezüstkárászra jellemző 15 *Myxobolus* faj közül Magyarországra mindeddig csak két faj jutott el, melyek ugyanakkor az ezüstkárász mellett az aranyhalat is gyakran megfertőzik. Mivel ezek a paraziták ritkán fertőznek át egyik fajról a másikra, ebből kifolyólag az előadó véleménye szerint az ezüstkárász és az aranyhal ugyanazon fajhoz (*Carassius auratus* L. 1758) tartoznak, melynek így két alfaja van, a *C. auratus gibelio* (Berg 1932) és a *C. auratus auratus* (L. 1758).

A poszterszemlélt követően újabb előadásblokk következett, melyben az előadók a gébfajok – legfőképpen a Balatonban is megtalálható folyami géb (*Neogobius fluviatilis* Pallas, 1814) – állományfelmérésének újabb eredményeit, élőhelyhasználatát, illetve paraziták általi fertőzöttségét ismertették a hallgatósággal. A közös ebéd befejeztével folytatódott az előadássorozat, mely során többen is különböző vizek halfaunisztikai felmérésének eredményét tették közzé. Szó esett a patakklakó küllők taxonómiai helyzetéről, illetve a Körösökön létesített keresztzárások halakra gyakorolt hatásairól is.

A délutáni második szekció végén hangzott el *Takács Péter* előadása, aki munkatársaival a csukák hazai állományának jelenlegi helyzetét elemezte, összevetve azt az európai vizsgálatok eredményeivel. Talán nem túlzás kijelenteni, hogy az elmúlt évtizedben forradalom zajlott ezen a területen, hiszen olasz és francia kutatók morfológiai és genetikai adatok alapján két új csukafajt írtak le: a déli vagy Cisalpine csukát (*Esox cisalpinus*, Bianco and Delmastro, 2011; szinonímája *Esox flaviae*) és az akvítániai csukát (*Esox aquitanicus* Denys, Dettai,

Persat, Hauteceur and Keith, 2014) (Lucentini és mtsai, 2011; Denys és mtsai, 2014). Így a Linné által már évszázadokkal korábban leírt csukával (*Esox lucius* L. 1758) együtt ezen nemnek már három fajtát azonosították kontinensünkön. A szerzők vizsgálataik során a szokásos pettyezett helyett sávos mintázatot és jóval alacsonyabb oldalvonalai pikkelyszámot mutató, atipikus csuka egyedeket mutattak ki Magyarországon. Ennek alapján egy második, morfológiailag is jól elkülöníthető klád jelenlétét feltételezik a Kárpát-medencében és kezdeményezték annak eredetének, filogenetikai és taxonómiai helyzetének felderítését faunisztikai, morfometriai és genetikai vizsgálatokkal.

Nagy érdeklődés kísérte Müller Tamás előadását is, amelyben egy új halszaporítási módszert mutatott be a lápi póc (*Umbra krameri* Walbaum, 1792) *in situ* konzervációbiológiai védelme kapcsán. Hazai relikttummá vált fajunkat, a lápi pócot okkal nyilvánították fokozottan védetté, ugyanis élőhelyeinek száma és azok területe folyamatosan csökken, annak ellenére, hogy lápjaink védelmet élveznek. A lápi póc egyedszámának csökkenésében az is szerepet játszik, hogy amennyiben az adott területen megjelenik az igen hasonló ökológiai viszonyokat preferáló amurgéb (*Perccottus glenii* Dybowski, 1877), az biztosan kiszorítja onnan őshonos halfajunkat (Koščo és mtsai, 2010; Takács és mtsai, 2015). Ezen okoknál fogva nagyon fontos jelentőséggel bír a lápi póc védelme és fenntartása és az ehhez szükséges hatékony szaporítása is. Az eljárás alapja az, hogy a párok ivását megelőzően hímivarsejteket juttatnak be az ikrások petefészkebe. A spermiumok nem veszítik el biológiai aktivitásukat, így iváskor az ovulált petesejtekkel együtt kerülhetnek a vízbe, fokozva ezzel a megtermékenyítés esélyét és jelentősen megnövelve a folyamat hatékonyságát (Müller és mtsai, 2018). A módszer további előnye, hogy a párban ívó lápi póc esetén mesterségesen megnövelhető a genetikai variabilitás, ezzel a káros beltenyésztettség elkerülhető, ugyanis egy ikrás megtermékenyítéséhez több tejesből származó spermium is felhasználható ezzel az eljárással.

A rendezvény második napján Szendőfi Balázs bemutatta a "Hegyek-völgyek halai: a vizek bárányai és farkasai" című természetfilmjét. A film a Tátra vizei élővilágának ismertetésén túl rámutat a helyi és globális problémákra, a klímaváltozás hatásaira, az emberi beavatkozások természetkárosítására, illetve a gazdasági szempontból betelepített idegenhonos fajok által okozott ökológiai egyensúly felborulására is. A filmben továbbá hangsúlyt fektet a halkutatók áldozatos munkájára, amellyel fenntartani igyekeznek az eredeti ökológiai állapotokat. A bemutatott mű elnyerte a közönség tetszését, több hozzászóló méltatta a magas színvonalú, helyenként bravúros operatóri munka és a szakmai tartalom harmóniáját. A film és alkotói két hónappal később rangos díjat nyertek: nekik ítélték oda a 2018. május 25-27-én megtartott IV. Gödöllői Nemzetközi Természetfilm Fesztivál fődíját, illetve a MOHOSZ különdíját is.

A napi program további részében vitaindító előadásokat hallgathattak meg a résztvevők, amelyek közös témája halaink védelme volt. Olyan fontos problémák kerültek szóba, mint a nagy károkatona kártétele és az ellene való védekezés lehetőségei, illetve a halvédelmi szempontból fontos felső méretkorlátozás kérdése, valamint őshonos halaink fokozottabb védelme. Az előadások végén a hallgatóság egy kerekasztal beszélgetés formájában észrevételeket és javaslatokat tehetett ezekkel a fontos témakörökkel kapcsolatban.

A konferencia Juhász Lajosnak, a szervező Magyar Haltani Társaság alelnökének zárszavaival ért véget. A rendezvény végeztével a résztvevőknek lehetőségük nyílt az I. Tisza-tavi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár meglátogatására.

Irodalomjegyzék

Denys, D.P.J., A. Dettai, H. Persat, M. Hauteceur, P. Keith (2014) Morphological and molecular evidence of three species of pikes *Esox spp.* (Actinopterygii, Esocidae) in France, including the description of a new species. *Comptes Rendus Biologies* 337(9) 521-534

Koščo, J., L. Košuthová, P. Košuth, L. Pekárik (2010) Non-native fish species in Slovak waters: origins and present status. *Biologia* 65 (6), 1057-1063

Kottelat, M. (2006) Fishes of Mongolia. A check-list of the fishes known to occur in Mongolia with comments on systematics and nomenclature. The World Bank, Washington, DC, USA

Kottelat, M., J. Freyhof (2007) Handbook of European freshwater fishes. Kottelat, Cornol and Freyhof, Berlin, Germany (646 pp.)

Lucentini, L., M.E. Puletti, C. Ricciolini, L. Gigliarelli, D. Fontaneto, L. Lanfaloni, F. Bilo, M. Natali, F. Panara (2011) Molecular and phenotypic evidence of a new species of genus *Esox* (Esocidae, Esociformes, Actinopterygii): The Southern pike, *Esox flaviae*. *PLoS ONE* 6(12): e25218

Müller, T., L. Horváth, T. Szabó, I. Ittész, A. Bognár, P. Faidt, Á. Ittész, B. Urbányi, B. Kucska (2018) Novel method for induced propagation of fish: Sperm injection in oviducts and ovary/ovarian lavage with sperm. *Aquaculture* 482: 124-129

Takács P, Erős T, Specziár A, Sály P, Vitál Z, Ferincz Á, et al. (2015) Population genetic patterns of threatened European mudminnow (*Umbra krameri* Walbaum, 1792) in a fragmented landscape: Implications for conservation management. *PLoS ONE* 10(9): e0138640.

Rylková, K., L. Kalous, J. Bohlen, D.K. Lamatsch, M. Petrtyl (2013) Phylogeny and biogeographic history of the cyprinid fish genus *Carassius* (Teleostei: Cyprinidae) with focus on natural and anthropogenic arrivals in Europe. *Aquaculture* 380-383: 13-20

MAGYAR ÁLLATORVOSOK LAPJA

HUNGARIAN JOURNAL OF VETERINARY MEDICINE

2015. évi 15. szám

HELVETIA VETERINARIA

FROM CONTENTS

COMPOST BLEND IN NUTRIENT SYSTEMS AND AGROECOLOGICAL KNOWLEDGE TRANSFER

MANURE HUF EFFECT ON CONTAMINATION AND EDUCATIONAL TRAINING FOR ECO-FARMERS

ANTHROPOGENIC INFECTIONS IN HUNGARY

HELVETIA VETERINARIA

www.agrarlapok.hu

HUNGARIAN AGRICULTURAL RESEARCH

December 2015

Ministry of Agriculture and Rural Affairs

ORGANIC FARMING IN FOOD

FROM CONTENTS

COMPOST BLEND IN NUTRIENT SYSTEMS AND AGROECOLOGICAL KNOWLEDGE TRANSFER

MANURE HUF EFFECT ON CONTAMINATION AND EDUCATIONAL TRAINING FOR ECO-FARMERS

ANTHROPOGENIC INFECTIONS IN HUNGARY

HELVETIA VETERINARIA

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET HALÁSZAT

Hungarian Journal of Aquaculture and Fisheries

158. évfolyam | 4. szám | 2015. tél

Árnyék: 1000

FROM CONTENTS

A halgazdaság helyzete Magyarországon 2014-ben

A halgazdaság helyzete Magyarországon 2014-ben

A halgazdaság helyzete Magyarországon 2014-ben

A halgazdaság helyzete Magyarországon 2014-ben

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET NÖVÉNYTERMELÉS

Crop Production

84. évfolyam | 4. szám | 2015. október

Árnyék: 1000

FROM CONTENTS

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET a falu

Hungarian Journal of Rural Studies

2015. tél

158. évfolyam

FROM CONTENTS

A falu szerepe az állatorvosi gyakorlatban

A falu szerepe az állatorvosi gyakorlatban

A falu szerepe az állatorvosi gyakorlatban

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET ÁLLATTENYÉSZTÉS ÉS TAKARMÁNYOZÁS

Hungarian Journal of Animal Production

2015. évi 15. szám

FROM CONTENTS

FÉNY NEMZETKÖZI ÉVE – 2015 INTERNATIONAL YEAR OF LIGHT – 2015

FÉNY NEMZETKÖZI ÉVE – 2015 INTERNATIONAL YEAR OF LIGHT – 2015

FÉNY NEMZETKÖZI ÉVE – 2015 INTERNATIONAL YEAR OF LIGHT – 2015

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET GAZDÁLKODÁS

Scientific Journal on Agricultural Economics

2015. évi 15. évfolyam

FROM CONTENTS

Az egy főre jutó GDP-es adatok vizsgálata

Az egy főre jutó GDP-es adatok vizsgálata

Az egy főre jutó GDP-es adatok vizsgálata

www.agrarlapok.hu

HERMAN OTTÓ INTÉZET KERTGAZDASÁG HORTICULTURE

15. évfolyam | 3. szám

2015. SZEPTEMBER

FROM CONTENTS

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

Az élel birtok (frízium zselvény) új kultúrtechnológiájának vizsgálata

www.agrarlapok.hu

A Dinnyési Ivadéknevelő Tógazdaság keltetőházán a tábla – dacolva az idővel – büszkén hirdeti, hogy a Halászati Alap első létesítménye (fotó: Udvari Zsolt)